

ESTICA

A. 5095

10
1743

ENCOMIUM

álbo

lava

Błogosławionej
Panny Máryi czystej
Dziewice.

Pánu Bogu w Trocy S. jedyn-
nemu ná Cześć y ná Chwałę

Abłogosławionej Pánnie Máryi ná
nieśmiertelná y światobliwa Pámiátka
w Polskim Języku do druku
wydat

Stanisław Jan Malczowski
Lingv. Pol. Pręc. & Notar.

—————

Drukował w Rydze / Jerzy Mathiasz
Müller w Roku 1692.

NIETZ.

Bibliotheca
universitatis
Dorpatensis
4/1918:6380

R-353

ESTICA

A 5095

Est. 5770

Denen
Hoch- und Wohl-Edlen/ Bestrengen/
Groß-Achtbahren/ Hoch- und Wohl-
gelahrten/ Hoch- und Wohlweisen
Herren

Herrn Königl. Burggraff/
Herren Burgermeistern/
Herrn Syndico,
Herren Raths-Verwandten
und
Herren Secretariis

Der Königl. Stadt Riga/

Seinen Hoch- gebietenden nnd Hoch- ge-
nelgten Herren Patronis und Beförderer
zu Bezeugung seiner Schuldigkeit aus
dankbahrem Gemüthe diesen Theologi-
schen Tractat von der Mutter Gottes/nach
der reinen Augsburgischen Confession, in
der Polnischen Sprache dediciret und
offeriret

Stanislaus Johannes Malczowski
N. & P. P. L.

3143148578

wzajemadżentach swonych swiatobliwie
 y pobożnie o Nien rozmawia; ktora
 nietylko Bytem/ Niechłaniem y koscio-
 lem/ caley Przenaswietszej Trocy/
 ale tej y Matka swieta Zbawiciela ca-
 tego swiata byla. Blasphemii y Blu-
 żnierstwa wszelkiego sie wystrzega/ jako
 frogiego y smiertelnego Grzechu. Wie-
 dzac Wyrok Bedæ Venerab: ex Au-
 gustino in Cap: 4. Ephesios: Blasphe-
 mia est, per quam de ipso DEO falsa
 dicuntur, & ideo pejus est blasphema-
 re, quoniam perjurando falsæ rei adhi-
 betur DEus testis, blasphemando de
 ipso DEO falsa dicuntur.

Calumnii zaś cieryliwie poności/
 uszajiac przypowieść starodawna: si
 accusasse sufficit quis innocens erit; y
 Grze.

Grzegorza Nazwanskiego Orat: 14. de
 Pace: Maximum aliquid atq; impri-
 mis Magnificum habet hæc maledi-
 centia, quod una cum DEO maledictis
 impetitur. Multas pecunias lauda-
 toribus numerarem si me laudando
 meliorem efficerent verum aliter se res
 habet quod enim sum hoc maneo, sive
 maledictis efficiar, sive laudibus in cœ-
 lum ferar. Persecucyami inszych nie
 trąpt / ale sam meżnie prześladowanie
 dla miłości Jezusa Zbawiciela swego
 znosi / pamietaiac ná wszelkiej Uwa-
 gi godna Augustyná S. Sententia: si
 Ecclesia vera est, ipsa est, quæ persecu-
 tionem patitur, non quæ facit. Crux
 est nota Ecclesiæ. Prædixit Christus
 labores, Pseudo - Christus prospera á

Christoma S; Characteres Evangelii
sunt: Crux & Persecutio. Za tym
cie Pánu Bogu polecam y protecky
iego oddáie.

36

JEZUS.

Niegrzeszemy w Chrzeszciasnitwie
Naszym przeciwko Pánu Bogu / Tworcy
wszystkich rzeczy / gdy przykladem / Pisma S. y
Starego pierworodnego Kosciola slusznym y na-
leznym uwenerujemy / Błogosławiona Pánnie
Márye Bogarodnicy Honorom y Tytułem. Bo tejeś
krolom y Monárchom Swiata tego napwiecy / ale pe-
bożnym wiele upodobywa się / gdy Rodzicielke naj-
kro szanule y Uciwoscia one wielka Spotyka y Uprze-
bia. Co też y sami zwykli czynić : eżego oczyniwszy
mamy przyklad ná Salomonie : Ten gdy Mátká
iego Wázeba do niego przyszła / aby nim mowila ja
Wdonlaszem / tedy wstał krol przeciwko niemu / a posto-
wiwszy się tedy usiadł na stolicy swej łazak też postawił
solicę Márcę swej ktora siadła po Práwicy tego. i. Regz
Cap. 2. v. 19. Wielece powázal wielki Alexander
Olumpia Mátkę swoia : Bo gdy powázny tego Con-
sillarz y Herman ná Imie Antipater oddával wiele

supplik przeciw woteli Starostom y Urzede-
 nikom/ gdy tylko Matka ja ktorym instanc-
 yna wniosła / tedy dla respectu Matki /
 Krol ie liberowaty uwalniał od wszelakiej
 eurbaczi. Dlatego zwykł mowić : Igno-
 rare videtur Antipater , quod una
 Matris lachryma multas delebit Epi-
 stolas : Znac je Antipater niewie / je ied-
 na / kza Matki / wiele listowych supplik
 zmazac moze. Jako o tym świadczy
 Plutarchus in Vit: Alexandri Campo-
 Fulgos : Lib: 5. Cap. 4. Pise o Cesarzu
 Alexandrze Severusie / je Matka swota
 Wamecam tak szanowal / ut in regendo
 Imperio magis Matris, quam ipsius
 Consilium valeret : Ze w rządzie Pán-
 stwa swego wiecey sie na Zdanie y Rade
 Matki swotey spuszczał / nizeli na swota
 własna. Augustin S. tak Matka swota
 Moniśe respectowal / je też ani przy-
 swota Mowa oney nieobráził / podług tego
 własnego wynńania Lib. 9. Confess.
 Cap. 10. Gratulabor testimonio ejus
 quod in eâ ultimâ ægritudine obse-
 quii meis interblandiens apellabat
 me pium , & commemorabat grandi
 dilectionis affectu, nunquam se audis-
 se ex ore meo jaculatum in se durum,
 aut

aut Contumeliosum sermonem. Za
 wielka szczęśliwość poczytałem sobie / y
 cieszyłem sie wielce ; & świadcziwa ofiarniego
 na smiercielney poscieli leżacey Matki moiej/
 je ona wosłateczney Chorobie chwilká po-
 stuszeństwo moie / y nazywáta mnie pobo-
 żnym Synem/ wyliczając ; mitosci wielkiej/
 je nigdy niestęszáta ; Uł moych ; tych y
 uszczępliwych słow. Cornelius Nepos in
 Vita Attici, Záleca Enote Amyusa : Ze gdy
 on Matce swoiej stora 90. Lat ná tym Swie-
 cie przepedził / pogrzeb sprawował / tedy sie
 ztego chlubil / iż żyjac 67. Lat ; Rodzicielka.
 Se nunquam cum Matre in gratiam redi-
 disse, je sie nigdy ; Matka ani gntował ani
 iednal : Albertus Crancius in Chron:
 Wspomina je Carolus M. Rodzicielka swoia
 nietylko sam szanował / ale y Poddanym
 swoym aby toż czynili rozkazal. Wo honor
 Parentibus exhibendus est quemad-
 modum Diis perwiada Aristoteles Lib: 9.
 Ethic: Nicam: Cap: 2. Uciwosć Ro-
 dziteom mamy wyzadac zgotá Bogom.
 Jozsem pisze tenze Philosoph je / Ho-
 nor parentibus æviparabilis reddi
 non potest. Lib: 9. Ethic: Nicom: Cap:
 1. Ze Rodziteom niemożemy dosyc podług
 nalezytosi Uciwosci uczyntć. A czemuż-
 25 by

by odkupicielowi całego Świata miłość bydy
 przytra y nieprzyjemno gdy Chrześcijańce
 służą wyrażając Uczeństwo Rodzicielce
 Jego. Wszakże y sam to czynił Conver-
 sionie z nią na tym Swiecie / bo wspomina
 Ewangelista Łukasz Cap: 2. Co uważając
 Methodius in Hippanicis, nie od rzeczy
 powiedział: Qui dixit honora Patrem
 tuum & Matrem tuam, ut is Decre-
 tum à se promulgatum observaret &
 alios excederet omnem Matri & ho-
 norem & gratiam impendit: Ten który
 rzekł cześć Dnia twego y Matce twojej aby
 od siebie publiczany Dekret zachował,
 y innych w tym przeszedł wielką Matkę y
 łaskę y Honor pożądał. Synach prze-
 cały Rodziat 44. 45. 46. aż do 51. nie-
 może dosyć wychwalić Majów Dzielnych,
 odważnych y Pobożnych starego Testa-
 mentu / począwszy od Enochá aż do Sy-
 mona Kapłana wielkiego Syná / którzy
 dla pobożności w Pamiętkę niekimer-
 telności się wpisałi. A czemubymy nie-
 mieli y Błogosławionej Panny Woslepti
 światobliwie wysławiać / mówiąc; Dama-
 scenem Oratione 1. de Nativ: Virg: O
 DEO digna filia humanae Naturæ Ve-
 nuktas.

nuktas. To jest: O Bogą godna Sorto/
 Natury ludzkiej / Krásó. A do tego
 najlepsza rzecz jest godnego y światobli-
 wego Czwolka Encomia / Dzieła y
 Uczynki pobożne po smierci niezeli wynwole
 opowiadać / Do: Pii memoria ma być
 in benedictione: Pamiętká światobli-
 wego ma być błogosławiona; powiada
 Salomon Prover: E. 10. 7. 7. Co też y
 on Wobz albo Herman Rymoli ná
 Jmie Descennius Piger rozumiał. Al-
 bowiemci gdy Czaju jednego ná początku
 Urzedu Jego Hetmáńskiego Panegryfá
 jeden chciał. Jego odważne Dzieła Orata
 wdzięczną Enkomizować y chwalić; aż On
 temu ná to odpowiedział: Scribe laudes
 Marii vel Annibalis vel alicujus ducis
 Optimi Vitá functi, & dic quid ille
 fecerit, ut eum nos imitemur, nam
 viventes laudare irriso est, maxime
 Imperatores, vivus placere volo,
 mortuus etiam laudari. To jest: Pisz
 sprawy Waleczne y Chwał kráśmowostim
 Jezystem odważy Maryusá y Hannibála
 albo inszego znacznego Wobzá / który
 meynie za Dziejny Wójta w Warszawym
 Polu legł. Roztrząsáhi wypolerowaną
 Mowę twoją Ich podiere Satyr / Prace

y Dalekności / abyśmy ych wten Resolucji
 mejnte nastadowali ; Wo Encomia y
 Chwały ludzi Znaczących Zwiłk Swiat naye-
 wiecy Hermanow y Wielki Wodzow
 postmiewistiem szcypac y witać. W Z-
 wocie sta każdemu życie upodobac / a po
 smierci chce być chwalony. Wsiste to onim
 Aelius Spart: in Vita Pescennii nigri.
 Co też y Salvianus Lib. 4. Contra Ava-
 ritiam Zwiłk: Qvamdū quis sub-
 jacet mutationi, non potest cum secu-
 ritate laudari, & ideo (ut ait sermo divi-
 nus) Sapientia in exitu canitur: Exiens
 enim, quis de incertis Periculorum,
 certum merebitur evasā omni rerum
 varietate suffragium. Qvia tunc sta-
 bilis & firma laus est quando meri-
 tum non poterit jam perire laudati.
 To jest: Jaki dlugo kto odmiānom podlega
 ntemoje być bezpiecznie chwalony. Ziad
 Wyrok swiety głosi: Wadroski przy do-
 koncentu bywa chwalona. Wo tedy
 ścietczna y chwala jest chwala / gdy
 merita y Dzieła ntemoga iuz ginac tego
 storn bywa chwalony. Co też slicznie
 uwajni y Author Operis imperfecti u
 Chrysofoma S. 27. Humil. in Machzi
 Caput 3. piszac o ten Materu bardzo
 pamiet-

pamietne słowa: Insipiens gaudet lau-
 datus in facie, Vir autem sapiens quan-
 do laudatur in facie, flagellatur in Cor-
 de. To jest: Stupi Słowiek raduje sie gdy by-
 wa jawnie y wbrew Chwalony; Wadry zaś
 gdy bywa publicznie chwalony / wsercu by-
 wa biczowany y karowany.

Tak też y my błogosławiona Panna
 Marya bedaca iuz w Tryumphalnym
 Kosciele / tym lepiey celebrowac y chwalc
 musimy. Wym Uprzedzita nas iuz nie-
 tyko bogobonna Cioika Panny Mary
 Elzbeta / nazywatac Ja Ευλογημενη,
 benedictam, błogosławiona Luc. c. i.
 Ale też y Poset Bony Aniol Gabryel / przy-
 stepulac do Nien y Poselstwo swote od-
 prawiac zwielka reverencia iaka perore
 swota odprawiac mowiac: Wadz podbro-
 wiona iaska udarowana Luc: c. i. w
 Grecim Jezytu nazywa Ja Aniol Bo-
 zy bardzo westowatymi słowni nienyko
 κεχαριστομένη, ale też ευλογημενη:
 Ktore slowo pochodzi z Greckiego Ευλογε
 y Znaczy tak wiele / podlug interpretay
 Johannis Scapula in Lexico iako bene-
 dico, laudo, praedico. Wlaskie iakoby
 Aniol Bony tym słownym Ευλογημενη
 te chcial wyrazić y mowić: Jesteś Uczel-
 wosci / Posłanowania y Honoru wciel
 siego

tego godna Panna. Bene, Gratia plena vocatur, quæ nimirum gratiam, quam nulla alia meruerat assequitur, ut ipsum videlicet gratiæ concipiat & generet Authorem: Dobrze Łaski Boży pełna powiada Beda Comment: in Lucz Cap: 1. Gdyż na takąwa Łaska zasłużyła u Pana Boga / jako żadna inna pości świat światem stoł / tej Łaski nie miała / żeby miała począć y porodzić Auctora wszelkiej Łaski.

Mozemy tedy bez wszelkiego Strupulu / mediocritatem servando in laudes Dney trzymać pro norma & tenore Pismo S. & Primorum seculorum venerationem antiquitatem gdy sie zgadza Pismem S. ja Pomocą Bożą excurrere. Na początku Zaraz / Entomiaszczna Nasza Mowa y Laudes Beatissimæ, usilnie tamować bezbożna Zydowska Zgrata / ktora Chrystusa Pana / podjął dzień hanbi y sromoci / nazywając onego niczko TALUJ y TOLACH, szubienicznikiem y Wściecem (Co Panie Jezu niepoczytaj ym na wieczne Zatrącenie) ale też y MAMZER nierządney Niemiaty Synem; Powie też ta złościwa / wziosci y Uporze Zawzięta tupa / y o błogostawionej Pan-

nie

nie Maryi mało co dobrego mowi. Dwsem balamuci sprobiti Dicteria y Scommata swoje na nią wyomere sie nierozdyt; ani sie bot. Jako Żadni Hebraistowie o tym piszą: Buxdorff: in Synag: Jud: pag. 276. Christoph: Helvic: Tom. 4. Disput: Gissen: disput: 11. Ale Uirza ci ptekielnicy Czasu swego tego przebodli / Zach: Cap: 12. y 20. Joh: Cap: 19. y. 37. gdy dnia sadnego lamellowy y rzewny głos swoy wynosić beda. D WY Sory y Staly upadnicie na nas a Zadrzycie nas / przed Obliczem tego ktorzy siedzi na stolicy y przed gniewem Baranta; Albowiem ci przyszedł on dzień wielki gniewu Jego y kto sie będzie mógł ostać. Apoc: Cap: 6. y. 17. D Mahomedanach / Zurkach y Zatarach pisze to Horringer Hist: Orient: Lib: 1. Cap. 3. że oni niegorzcy ieszczę o Pannie Maryi rozmawiają / powiedając: że Jey dany jest syn Jsa (tak Jezusa nazywają) bez Dycy / y że zasłużyła na to / że gdy insze Dzieci od Dycy Jmie hiora / on od Matki odebrał. Wskub-Scie by nas Zawstydzieli ci Bisurmano-wole y Alkoranistowie na sprawiedliwym Sadie Bozym / gdy byśmy wstuszyne

Alcoranus sic loquitur de Christo & beata Maria Virgine. O Familiaribus non lite vocillare in lege vestra & nondicatis de DEO nisi veritatem: Quia Christus Filius Mariae Filius est Nuntius & Verbum DEI, quod in ea posuit per Spiritum S. Et porro loco Cit: Idem ait: DEUS CHRISTUM Mariae Fili-um effecit.

ac tribuit ei *animā mundam atq; benedictz, qvæ Juvenes & infantulos effecit & volatilibus à se factis volatū præbuit, cecum natum, atq; leprosum cura vit, mortuos resuscitavit.*

Alcoranus
 qvæ scribit: Qvod Angeli Mariam hisce verbis allocuti sint: O Maria! Deus utiq; elegit te, & purificavit te, & elegit te claram super Mulleres seculorum! Et postea: O Maria Deus! annunciat tibi verbum, ex ipso nomen ejus Iesus Filius Mariæ, & erit honorabilis in hoc seculo & in futuro. Et ibidem dixit ipsa: Deus meus, qvomodo erit mihi filius! Et non tetigit me homo? dixit. Sic Deus creat qvod vult, & dicit: esto aliquid, & erit. Virginitatem fatentur Mariæ Mabumetani, sequenti modo apud Finum Adrianum Lib: 2. Flagelli contra Judæos Cap. 19. Peperit Maria Virgo, remansit Virgo, Ilsa seu Christus, ille est, qui ascendit in cælum, & animā & corpore, & Judæi die venturus est.

wał: Zwola własna Dusze Miecz przyznanie Luc: Cap. 2. v. 25. Ze mogła mówić Zonę pobezną Noemi. Nie nazywajcie mnie Noemi / ale mnie nazywajcie Mára / álbowiemci mnie gorzkoscia wielka Wszeczmogacy napelnit. Ruth: Cap. 1. Czeszcia też takó Domina Maris álbo Myrrha Maris Pánia Morza / gdyż porodziła takiego Páná / ktory Morzem włáda y kieruje Math. Cap. 3. v. 27. O tym błogostawionym Imieniu Canisius wszekcie Observantie in Martiali ma. V. Eusebius Nierenb: Lib: 6. de Orig: S. Scripturæ. Cap. 9. Epiphanius Serm. de Laude Mariæ. Damascenus Lib. 4. de Fide Orthod: Cap. 15. Pisze o tym Imieniu Błogostawionym to / że Jednego Czásu Aniol Boży Joáchimowi ná gorze modlacemu sie pokazal / opowiedział onemu / że sie mu Corta miáta narodzić / ktorey Imie miał dáć Mária. To też y Hieronim S. confirmuje inrodukujac Anjola mówiącego do Joáchima / Rodzicá Pánny Maryi: Anna Uxor tua pariet tibi filiam & vocabis nomen ejus Mariam: Anna Zoná swojá porodzi tobie Cortę / y nazowiesz Imię

Imię tej Maryi. O tej Błogostawionej Bogarodzice wszelkie mądrujemy tuż Proroctwá wstárym Zesłámenie. Szátasz ták o njej Proroctwá : O to Pánná pocznie y porodzi Syná / a nazowie Imię Jego Emanuel Eliaz Cap. 7. v. 22. Uczymy Pan Rzecz nowá ná Ziemi Niewiásta ogárnie Mezá Jerem. Cap. 31. v. 22. Tá Pánná jest / oná Bramá zámkniona ktora widziat w Widzeniu Ezechiel Prorok Boży Cap. 44. Przez ktora żaden niemiat wnikć y przęść iáko tylko Pan Bog Izraelski ktore Proroctwo y Wiśia o Błogostawionej Pánnie Maryi rozni Dycowie tłumacza. Miedzy inshym Ambrosyusz Epist: 7. ad Syricium Papam ták piśe. Qvis est illa Porta Sanctuarii, porta illa ad Orientem, quæ manet clausa, & nemo, (inquit) pertransibit illam, nisi solus DEUS Israel. Nonne hæc Porta Maria est, per quam in hunc mundum Redemptor intravit! Hæc Porta est Beata Maria: de qua scriptum est; quia Dominus pertransiuit per eam, & erit clausa post partum quia Virgo concepit & genuit.

nuit. To jest: Coż to jest já Bramá Świątney ktora parzy ná Wschod Stoncá / ktora Zostáie Zámkniona / przez ktora żaden niewidzie Jáko tylko Pan Bog Izraelski. Żali tá Bramá nie jest Pánná Marya / przez ktora Wśedł Zbáwiciel Cáfego Świáta / ná Świát! Tá Bramá jest Pánná Marya / o ktorey nápisano jest: Gdyż Pan przez nią Wśedł y bedzie tá Bramá Zámwarta po porodzeniu / albowiem Pánná poczeła / Pánná porodziła. A ná inshym Miedzy tenże Dziec S. ták piśe Lib: de Instic: Virg: Cap: 7. Qvæ est hæc porta nisi Maria, ideo clausa quia Virgo. Forta igitur Maria per quam Christus intravit, in hunc mundum, quando Virginali fufus est partu, & genitalia Virginitatis Claustra non solvit. Zgadza się z tym Dycem Hieronim S. Comment. in 44. Caput Ezechielis: Pulchrè quidam, Portani clausam, per quam solus Dominus DEUS Israel ingreditur, & Dux; cui Porta clausa est, Mariam Virginem intelligunt, quæ ante partum, & post partum Virgo permanfit. *Wieżnie przez Bramę Zámknioną / przez ktora Wśedł*

tylko Pan Bóg Izraelski przyszedł rozumi-
 mie się w Błogosławiona Panna Ma-
 rya / która przed porodem y po po-
 rodzeniu Panna Zostafa. Przypada też
 do tej Dpinti Autor sermonis de na-
 tivitatie Domini u Eusebiusza Epi-
 skopa : Ecce jam nunc Januis clausis
 pracescit in mundum , materni pu-
 doris, signaculo minimè resignato ,
 simulq; illud impletur, Propheticum
 Ezechielis, & Porta erat clausa &
 non est aperta, quia Dominus tran-
 sivit per eam. Pamiętajcie o tym na-
 pisał y Irenæus advers: Hæres: Lib: 3.
 Cap. 31. Quemadmodum Proto-
 plastus de rudi terra, & adhuc Vir-
 gine (nondum enim pluerat DEUS,
 & homo non erat operatus terram)
 habuit substantiam, & plasmatus
 est manu DEI ; ita recapitulans in
 se Adam, ipse Verbum existens ex
 Mariâ quæ adhuc erat Virgo recte
 accipiebat generationem Adæ reca-
 pitulationis. Jako pierwszy Egiptek
 Adam ; Brytyj Ziemni Jako ; Panny
 nie taktiy (bo na ten czas teszeje na Ziemi
 deszeje niepadał / y Egiptek teszeje Zie-
 mi niecorat) mlat Istnosc Swota / y

Swo-

Stworzony też też Bóg. Tak też y (a) Egiptii
 drugi Adam z Maryey jako z Panny / na
 ten Swiat się narodził. Udawał praw-
 dą Symon Czarnokstejnik / (a.) u Cle-
 menta / Alexandryjskiego Lib: 2. reco-
 gnitionum : Ze się y on uaten Swiat
 z Panny narodził. Lecj to było figmen-
 tum y zmyslenie tego sprosne / tu temu
 Celowi Zmierzałce / abego sądy jako
 Boga czat / przykladem Kymitanow/
 którzy onemu przy Niece Tyberis Jilar y
 Stup wystawili zym napisem: Simoni
 DEO Sancto: Symonowi ten Stup
 wystawiony jest na pamiętke swietemu
 Drogowi Euseb: Hist: Eccel. Cap: 13. Quest: 1. ait:
 Ale Ofiate y Zostanie nienaruszona non hic est
 Wiara Chrzescianska / która wspana
 bedac Authoritate Pism Proocich uesp/
 B 3

ze Patre natus
 esse, Deo ge-
 nitore fatus, sed ducere vitam. De Alexandro autem refert
 Curtius Lib: 4. de reb: gest: Alexand: Cap: 7. Quod ad Ha-
 monem, hoc est Jovem Ortum, suum retulerit, & quod pro-
 tali fuerit habitus à Regulis Indiae. Testimonium perhibet
 Curtius Lib: 8. Cap. 10. Scipionem Africanum creditum
 fuisse Jove genitum. Testatur Valerius Maximus Lib: 1.
 Cap. 2. De Augusto Svetonius in Vit: Augusti Cap. 94. Scri-
 bit quod Apollinis Filius fuerit existimabilis. De Sinenfib:

Marti.

Martinus je tylko Jedyny Zbawiciel całego świata
Matinius ta i Panny sie Narodził. Novo ordi-
Tridentinus ne novā nativitate genitus est. Si
Lib: 1. Simice rationem scrutaris Originis, Virtu-
Hist: tradit: tem confitere Divinam. Podług no-
quod Fobium wego Porządka / y nowego Narodzenia
primum su- Christus sie narodził na ten świat. Je-
um Impera- zeli sie chce racyen wybadać Narodzenia
tozem & ipsi Jego / wysnaw sepien moc Boska.
pro Caeli Filio

habean, **Q**uod Christus nasci elegit ex Vir-
Matrem ei gine, nonne apparet altissimæ fuil-
sine Patre se rationis, ut scilicet humano ge-
vindicantes. neri natam saluam Diabolus igno-
Venerantur raret. Ze sie Christus chciat narodzić
idem & i. i Panny izali sie nie oblatwia wten mierze
maginem wstafa y gleboka rania / azeby Diabeł
Proceræ ali- niewiedzial ze sie Narodowi Ludzkiemu
quus Mulie- naro-

ris, involu-
tum in sinu infantem foventis, eiq; Lycnos ac Candelas ac-
ceundunt. Ut testatur Gerbarus Arthus in Hist: Indica *Quam*
imaginem esse putant nonnulli, illius ipsius beatæ, quæ Mundū
edidit servatorem, Virginis, de quā ex traditione aliquid etiam
ad gentiles pervenit. Nam & Sibyllarum aliquod de eā ora-
cula extant, ex vetustissimo Codice descripto. Veluti Persicæ,
etiam inter alios & hi tribuuntur versus: Solo sed satis est ora-
cula prode Verbo: Ille DEUS casta nascetur Virgine Magnus.

narodziło Zbawienie. Powiada Leo *Sed & Del-*
 Papa Serm. 2. in Nativit: Domini. *phica, famia,*

Co sie zaś y cje Rodzicow Wstogosta. *Cumana,*
 wstoney Panny Maryi / tedy ani Ma- *Hellesponti.*
 cheusz S. Cap. 1. ani Łufakz S. Cap. *ca. Pongia,*
 3. dedukujac Genealogia Chrystusa Pa- *Europæa.*
 wa Imion ych niewyrządza. *Racie y*
 Wstogostawlonen tego podata Dycowit *Aprii p. 1.*
 ci y Pobożni Wstogostawlonen *Erythrae,*
 mafcenus Oratione 2. de Assumt: *his consona*
 Virg: powiada ze dla tego Wypuszczzo- *habent, cert*
 ne test Imie Rodzicow Panny Maryi *videre est*
 od Genealogow Swiatych / jebn Pan *Tom: 14.*
 Bog pokazal / ze ona Biestke przedat- *Bibl Magn:*
 nente nie i Familii Kroia Dawida / ale *P. P. pag. 12.*
 od Pana Boga jezczogulnen Kasli Je- *Advocat huc*
 go ma. *Maria est novus liber, in*
 qvo inenarrabili modo DEUS Ver- *Eusebius in*
 bum, citra omnem manus operam *Oratione*
 conscriptus est. *Marya test Mowa esse*
 ga Wstogostawlonen niewypowiedzianym Spe- *ad S. Cæsum*
 sobem Bog Stowo / wypisany jest. *Cap. 20. &*
 filius Seleuciens: Orat: 1. pisze: Ze *ista Virgillii*
 dla tego Imie Rodzicow Jey in Arbore *ex Ecloga 4.*
 profapia wypuszczono / azeby pokazano *mei venit*
 ze to Jey Maryielekzy Honor test / ze *Jan Cassin-*
 sie Szala Rodziciełka Boga. *Inde lau-*
 danda DEI- *PAR E* iutium facere *Magnus ab*

integro sec- deliberatum est, unde ipsa DEL- PA-
 lorum Na- RA est, & DEI-PARA appellatur. Pos-
 scitur ordo. wtada pomientony Doctor. Petrus
 Jam redit Damianus Homil: 47. de Nativitate
 Virgo, rede- Virg: Wniema je Wielka tajemnica y
 unt saturnia Mysterium wnym sie znandue / je June
 regna, Jam Rodzicow Panny Maryi w Deduscyt
 nova proge- Family Krola Dawida Duch S. in
 nies, celo silentio pubik. Aliquando in Sacra
 demittitur Scriptura certi causā mysterii ali-
 alia. quod pratermittitur, ut ipsi quafi
 clamante silentio, magnum aliqvid
 sentiantur; si huic notitiz utilitatem
 inesse cognosceret, nequaquam no-
 bilis Author Mathæus, scilicet rem
 necessariam silentio prateriret. w
 Pismitie S. dla tajemnicy pewney / niez-
 co Wypuszczeni bywa / azebny przy
 Dtezyt milczenta wielka rzecz poznali.
 Zeby Ewangellistowie Swieci wtodziekt/
 je potrzebna rzecz jest aby wypisano w
 Dpisantu Rodzatu Jey Rodzice. Te-
 dyby był pewnie Matheusz S. Takowey
 potrzebney rzeczy niezaratk. Zjad tez y
 Richardus Lib: 6. de laude Virg:
 Uwazajac Wyrok Krola Dawida Psalm:
 4. v. 14. Wsynka Jacnoki Corli. Kro-
 lewsticy jest Wewugary a Szany ten brā-
 mowa

mowane sa storem. Tak pisze: Omnis
 gloria ab intus, quando Christum
 gestabat in utero: Dzobā Jey cātā
 Wewnetrzna ady Chrystusa Zbawicie-
 la całego Swiata nosita Wypwocto
 swym. A tednakże miedzy innymi Dn-
 cāmi Epiphanius Hæres: 78. Iniona
 Rodzicow Włogosławioney Panny
 Maryi wypisat / powiadat; je Ro-
 dzic Jey był Joachim / a Matka Anna
 Judzite Swiatobliwi / Sprawiedliwi / po-
 bozhi / i Pefolenia Juda redem / i
 Miasta Betlehem. Ewngellistom Gene-
 nealogia Chrystusa Pana y Włogosła-
 wioney Panny Maryi Mathei Cap. 1.
 Lucæ Cap: 3. Zda sie je Jakoby E-
 wangelistowie SS. y Pisarze Rodzaju /
 sobie Contradikowali. Wo Mathausz
 S. Wywedzi Rodzaj Chrystusa Pa-
 na od Salomona. Lufasz S. zaś od
 Mathana. A tednakże Judzite Uczeni z
 Dncow SS. bardzy roztropnie takowa
 apparenter myko podana contradiictia
 zgadzaja / datac o ten rzeczy takowa Re-
 latio y wien Epesob piszac. Jezus
 Chrystus narodził sie z Panny Maryi
 ktora byla poslubiona Matzonka Jese-
 pha ktorey Genealogia wystawit Ewng-
 gelie

gelistorie / Dowodzac / że Wyście y
 Rodzian Jey pochodzi z Pokolenia Kroia
 Dawida. Mathus; S. Prowadzi
 Jey Rodzian od Salomona. Lukas;
 S. od Mathana / gdy Mathan po-
 chodzac od Salomona miał Zone Es-
 ham / co zradzili ogólnie Aphri-
 canus u Euseb: Lib: 1. Hist. Eccles:
 Cap: 7. y Spłodził z nią Jakoba gdy
 Mathan umarł: Melchi / który od
 Mathana pochodził / wdowe Esahn za
 Zone sobie wziął. Ktora mu porobiła
 Heli; Zjad Jakob y Heli / byli przyro-
 dni Bracia. z Szedi z Swiata tego
 bezdkiem Heli / powstanie był Drugi
 Brat Zwłascze Jakob / podług Zakonu
 potawszy zone tego / Nastanie Zemi
 wzbudzić. Spłodził tedy z nią Jozepha
 Maryi Matki Chrystusowej poslubto-
 nego Meza. Zjad y Ewangelistowie
 SS. Wystawili nam Genealogia
 Jozepha / wypisali Zawowite y Genea-
 logia Włogostawionej Panny Maryi.
 Dlatego że Panna Marya podług Sta-
 tutu Bozego / Num: Cap. 36. v. 8.
 koniecznie musiała iść za Jozepha. Wia-
 domo tedy było tam tego czasu kazdemu
 że Jozeph y Maria jednego pochodzili

Mlemlenia y Family. Wo u Żydow da
 pewnego Pokolenia żaden niemoż być
 przez Włogostawione y Wtemiaste przytaco-
 ny / ale tylko przez Meszcyżne. Co y
 Jozephus przyznate Lib: 1. contra A-
 pionem Grammat: ná tenże kształt ta
 rzecz wywodzi Epiphani: Hares: 78.
 Num: 7. Hic ipse Jozephus Cleophae
 Frater, Jacobi Filius, cognomento
 Pantheres fuit: Ambo inquam illi
 Panthere Patre nati sunt. Ceterum
 Jozephus primam e tribu Juda Con-
 jugem habuit. Ten sam Jozeph Kleo-
 phasa Brat / był Synem Jakoba / kto-
 rego nazwiskiem nazwano Pantheres /
 obadwa z Dycą Panthera pochodzą.
 Przytym Jozeph pierwsza zone z Pokole-
 nia Judy wziął. Obzerniej tedy je te
 poważna Materią traktuje Damalce-
 nus Lib: 4. de Orthod: Fid: Cap. 45.
 Ex señe igitur Nathan filii David, le-
 vi genuit Melchi, & Panthera; Pan-
 ther genuit Barpanthera, sic ab eo
 denominatum. Hic Barpanther ge-
 nuit Joachim, Joachim vero genuit
 Sanctam Deiparam, ex serie Salo-
 monis Filii David; Mathan duxit
 Uxorem ex qua genuit Jacob, mortuo
 autem

autem Mathan, Melchi qui erat ex tribu Nathan, filius Levi, frater vero Pantheris duxit Uxorem Mathan, Matrem quidem Jacob, & genuit ex eâ Heli. Erant igitur fratres Uterini Jacob & Heli. Jacob quidem ex tribu Salomonis, Heli vero ex tribu Nathan. Defuncto autem Heli ex tribu Nathan sine liberis, accepit Jacob frater ejus ex tribu Salomonis Uxorem ejus & suscitavit semen fratri suo, & genuit Joseph. Joseph igitur naturâ quidem est filius Jacob, ex descensu à Salomone. Secundum verò legem filius Heli & Nathan. Joachim ergo Venerandam & dignam laude Annam in Matrimonium duxit. & Domu Mathana Syna Davidowe go tak sie Wywieści moze Rodzian Chrystusa Pana. Levi zplodzil Melchi y Panthera / Panther zplodzil Barpanthera / tak od Dnyca Nazwanego. Barpanther zplodzil Joachima / Joachim zplodzil Matke Chrystusowa. z Family zaś Salomona tak mojemy Narodzenie JESUSA CHRYSTUSA prowadzić Mathan poiat Zone / ktorey zplodzil Jacoba / gdy umart

Ma

Mathan / Melchi ktory byl z Pokolenia syn Levi / Brat Panthera poiat zone Mathana Matke Jacoba y zplodzil zula Heli. Byli tedy Heli y Jacob przyrodni bracia. Jacob byl z Pokolenia Krola Salomona / Heli zaś z Pokolenia Nathan. Gdy Heli z Pokolenia Nathan umart bez dzieci / ożenił się Brat tego z Pokolenia Salomona z Zoną tego y Wzbudził nasiente Bratu Swemu. Zplodzil syn Jozepha. Jozeph tedy jest Naturalnym Synem Jacoba pochodząc od Krola Salomona / podług Zakonu zaś byl Synem Heli y Nathan. Ziad Joachim z bogoboyna y Wskitien Uczciwość godna Anna Wstan Swien Matzenski wstapi. Franciscus Harrzus Ultrajectinus in Vitis Sanctorum Pisze to o Rodzicach Panny Maryi / ze Dobra swe rozdzielili na trzy części / dali część między Ubogie / część Kociotowi y Kapitanom / część też zostawili Sobie. Anna Swieta byla niepodna / dwadzieścia lat z Mezem mieszkała bez potomstwa. Wzł ten jednego czasu w Swiete

Świato poświęcenia przyśpedź do Ko-
 ściota Jerozolimskiego na Chwałę
 Boga / y chciał tam ofiarę swą odpra-
 wować. Odegnął go ieden Ka-
 płan od Starza/ poczynając onego
 za niegodnego dla nieplodności. On
 Zanim gorące Modlitwy swole wysle-
 wał do Pana Boga. Wym okazał
 mu się Antof / który go napominał/
 aby się niefrasował / epowiedając że
 Bóg modlitwy tego wysłuchał/ Anna
 Zona tego miała mu porodzić Córke
 Co też y Annie Antof S. Zwiastro-
 wał. Gdy czas się przybliżył / poro-
 dziła Córke Panne Marya w Roku
 Jako Tostatus Abulensis rachuje od
 Stworzenia Świata 3947. Po wy-
 prowadzeniu z Niewoli Babilońskię
 Synow Izraelskich w Roku 576. Po
 wybudowaniu Miasta Rzymskiego w
 Roku 738. Roku Panowania Cesa-
 rza Augusta 22. Gdy Herod Pogani y
 Eudjojemiec nad Jydami Panował 8.
 dnia Septembra. Jezeli zaś one bez
 przyrodzonego y pierwotnego grzechu
 porodziła / tożne Włoskie Bożym te-
 rdziejego czasu są opinie y Wniewa-
 nia.

nia. Jednąże na Płknie S. y Zda-
 niu pierwszego Kościota fundująca się
 Nauka najgruntowniejsza / nappew-
 niejsza y najlepsze jest/ krora Uczy * że
 tylko iedyny Zbawiciel całego Świata * *Quisquis*
 CHRYSTUS JESUS był od esse vel fuis-
 grzechu pierwotnego Uwolniony /gdym se aliquem
 się non de Semine Virili ale z Duchá hominem,
 S. narodził/ iato Kościot Chrześcianański vel aliquos
 o Nim śpiewa: Nie z Krwie nie z Ciá- homines pu-
 tá męskiego ale z Ducha S. Bóg się tet excepto
 dla nas cztowiekiem Stał/ Marce czynią uno media-
 Panne obrał. Ona zaś z Rodzicem tore DEI &
 grzesznych będący piodzona miała pec- hominum,
 catum Originale pierwotny grzech. quibus ne-
 Co y Anshelmus Lib: 2. Cur DEUS cessaria non
 Co fuisset re-
 missio pecca-

torum, Contrarius est scripturae, *que dicit: Per unum homi-
 nem peccatum intravit in Mundum. August: Libr. de Per-
 fect: iustit: Omnes qui per Christum Sanctificati, iusti, non
 in se, sed in illo. Nam in se si interrogas? Adam sunt, in illo
 si interrogas? Christi sunt. August: Tom: 9. Tract: 3. in
 Johannem. Si omnes sanctos & sanctas cum hic viverent
 congregare possemus, & in interrogare, Utrum essent sine pec-
 cato? Quantolibet fuerint in hoc corpore excellentiá sancti-
 tatis, si hoc interrogari potuissent, una voce exclamassent:*

modum & fratres ejus, cum dixerunt: Ostende te ipsum mundo, cupidi miraculis ejus, sibi famam comparare, idcirco asperius respondit: quid mihi & tibi est mulier. Zycy-
 ta Panna Maria azebny syn Jey us-
 kaste: sobie zjednal u ludzi / y sama przez
 kaste Syna Stawnienska sie Stala / y
 moze je ludzkiem affektem jest uwiedzo-
 na / iako tez y Bracia tego mowiac:
 Pokaz sie Swiatu / choc przez Cuda
 tego Jmie sobie Wielkie przysposobie.
 Dlatego ostro odpowiedzial Jey JE-
 ZUS: Coz Ja mam ztoza Niewia-
 slo.

Sliecznosc / Cere Jey / y Proportio
 takego Stala Wdzieczna / bardzo Pie-
 knie ocirklowat z Epiphaniusa Nice-
 phorus Calistus Lib: 2. Hist: Eccles:

* Formam

& Mores

Sanctae Vir-

ginis Mariae

Matris Dei

ex Epipha-

nis ita de-

scribit Nicephorus Loc: Citat: Quod fuerit in Omnibus bone-
 sta & gravis stabilis & facilis, honorem suum & Veneratio-
 nem

Grzegorzá Nicomedenskiego Każdy nem exhi-
 mogł powtarzać: O pulcherrima bens; Sta-
 pulchritudo, omnium pulchritu- turá Medio-
 dinum! O DEI Genetrix pulchro- cri, quamvis
 rum omnium summum ornamen- sint, qui eam
 tum! O cuncta Piekność nad wsty- excessisse di-
 stremi pieknoztiami! O Matko Boza: cant, sine ri-
 wstyktich pieknych rzeczy najwiecejsza su, sine per-
 Dzdobo. Dowodza też niektory grzech: turbatione,
 ność y piekność Jey ex Cantic: Cap: 6 sine Ira ma-
 Gdzie tak Duch S. mowi: Ktoż to xime, colore
 jest / co sie pokazuje iako Zorza / pie- triticum re-
 tina iako Miesiac / ciska iako Stonec / ferente, ca-
 Drogma iako Wzrost Ustretowane z pillo slawo, o-
 Choragwiami. Y tak przez Zorza ros- culis acri-
 zimiera Dncowie SS. Błogosławio- bus, substa-
 na Panna Maria / wedlug Słow Da- vas, & tan-
 nida S. Ex utero aurorae est tibi quam colore
 ros juventutis tuae. Zmáciety Zorze Olea pupil-
 fest roba mlodosci twoiej Psalm: 110. las in eis ha-
 Naktore Słowa Lyra Com: in Psalm: bens, super-
 C 2 IIO. cilia habe-
 bat in flexa,

& decenter nigra, Nasus ei longior, labia florida, & verbo-
 rum suavitate plena, facies non rotunda, non aucta, sed ali-
 quanto longior. Manus simul & digiti longiores, sine fastu,
 incessus simplex, sine mollitie, Vestimentis utens tinctis co-
 loris Nativi.

110. *Taf piſe*: De matrice auroræ id est de Virginis utero quæ aurora dicitur tibi, ros, id est corpus formatum, Virtute Spiritus S. de purissimo sanguine beatæ Virginis. *Zmacny Zorza to test / i Zywota Panny / ktora sie Zorza nazywa / Tobie rosa / to test / ciato za operatja Duchã S. przeciſtney krowie Błogostawioney Panny uformowane test. Tu też należa Stowa Rabbi Jhaala Arama* Comm: in Genes: u Galatinã Lib: 8. de Arc: Cathol: Verit: Cap: 2. Ex utero auroræ tibi ros nativitatis tuæ, non invenimus hominem etiam Prophetam, cujus Nativitas prædicta sit ante Nativitatem Patris & Matris. Nisi tantummodo Messiam justum nostrum, & propterea dicit ex utero auroræ tibi ros Juventutis tuæ. Hoc est antequam creatur uterus genitricis tuæ, prædicta fuit Nativitas tua. *Jesze stucntey o niy Discurrite* Rupertus Tuiciensis Com: in Psalm: 110. Quando nata es ô Virgo beata, tum vera nobis aurora surrexit, aurora prænuncia

Dici

Diei sempiterni quia sicuti auroræ finis præteriti noctis & initium Diei sequentis, sic Nativitas tua finis trinitatis, & lætitiæ nobis existit Principium. Quando autem Spiritus S. in te supervenit, & Virgo filium concepisti, Virgo peperisti, tunc tu ex tunc pulchra pulchritudine Divinã. Pulchra inquam non quomodocunq; sed ut luna. Sicut enim Luna lucet & illuminat luce non suã, sed à sole acceptã; Sic tu ô beatissima quod tam lucida es non ex te habes, sed ex Gratia Divina, gratiã plena. *Edys sie ty Narodzila ô Błogostawiona Panno redy nam prawa powstata Zorza / Zorza opowiedziata Wicjny Diteñ. Taf Narodzente moie test dołoñczeniem. Zatosci / á poezattiem radoſci. Edy na cie Duch S. istapil y Panna Syna poczelas / Panna porodzilas / redy sy zaraz na sie Wzietas Slicznosc niebieska. Piekna testes nie prostem Spozobem / ale iako Miesiac Swieci y oswieca / nie Swiatloscia swoja / ale od Słoneca bioraca.* Taf y ty Błogostawiona

E 3

wiona

wiona Panno je Swierna testek / nie
z samey siebie to masz / ale zlasti Bozen/
lasti pełna.

Gdy poidziem w Pobożności uwaja-
jąc Jey Enomy wewnerzue y Przymio-
ty / tedy znanziemy / że Sama Po-
bożność y Swiatobliwość wsercu Jey
gniazdo y Wzrostanie usłata. Znan-
dziemy * Bortliwość Jey Wsłubie

* S. Ignatius Epist. 1. ad S. Johann: de Maria Matre Christi ita scribit: In persecutionibus eam fuisse bilarem, in penuriis & indigentius non querulam, injuriantibus gratam, miseris & afflictis condolentem & subvenientem, Vitiis enitentem, Religionis & Penitentiae Magistram, humilibus devotam, devotis humilem ab Omnibus Magnificatam.

Bozen / gdyż iat cjeslo y pieszo Ko-
sciot Jeruzaimski odwiedziata. Luc:
Cap: 2. v. 22. Zocjami palatace serce
w Milosci Chrystusa Pana / Dbacie
my wkrzyzu Cierpliwosci / w Modlitwie
Pana Zarliwosci : Dczym Zarliwosci
Jey / opierva obazpennym Sposobem/
od Nien je Samey krotko / ale weszlo-
wato i Componowane Magnificat
Luc: Cap: 1. Stad y Augustin S.
Lib: de sancta Virginitate Tract: 10.
bardzo pieknie onien rozmawia : Ma-
terna propinqvitas nil Mariae pro-
fuisset,

fuisset, nisi felicius Christum corde,
quam carne gestasset. Beatior ergo
Maria percipiendo fidem Christi,
quam carnem Christi. Maternitas
skie powinnowacto niechy Maryi niepo-
moglo / gdyby Chrystusa szcjesliwien
wsercu / anizeli wynwocie nienostka. Wlo-
gostawienisza tedy Marya pomniac
Wiare Chrystusa / nij poczyniac ciata
Chrystusa. i Krolewskiego poszta ple-
mienta / ale tak wiece byla Zubozata/
je Chrystusowi Panu Koscionne nie-
mogla przy porodzeniu praszentowac
Pieluszki / ale tylko podlug Swiadect-
wa Ewangelisty Lukasz S. Cap: 2.
σπάρυα, to test: Pannos Laceros.
Jako Suidas to Stowo σπάρυα stu-
macyn. Co tej & ex revalatione
Brigittæ Dochodziemy Lib: 7. Cap: 21.
Ktoey Stowa tak brzmi: Pannicu-
los lineos, & duos laneos mundis-
simos extraxit, quos secum porta-
bat, ad involvendum nasciturum
infantem; & duos alios parvulos
lineos ad cooperiendum & ligan-
dum Caput illius, illosq; posuit jux-
ta se ut eis uteretur tempore debito.

Dwie Chystki y pieluski Entane / dwie
 zwetny chyste y Subtelne urobila Panna
 Marya ktore z soba nosila / zebym uwr-
 neta Dzieciatko ktore sie mialo narodzic /
 y jeszcze drugie dwie male Chusteczki /
 zebym glowe nakryla / zwiazala y potrojila
 ono przy Sobie / a zebym omych Czasu
 sluzznego zajac mogla. Niemiala
 tej Mieszkania Swego bucznego y
 Wspaniatego w Miesieci Betlehem / ale
 w cudzey Stajni / nie daleko Muru Bet-
 lehemskiego podlug Senatmenu Nie-
 ronima S. potog Swoy odprawowa-
 la. Co uwazalac August: S. Serm.
 24. de Temp: Wywoiwa: o exigua
 magni Pompa Puerperii, qui crea-
 vit omnem locum, ipse non inve-
 nit locum, ut nobis pararet locum.
 O Nader mala Pompa Wielkiego po-
 togu / Ten ktory Stworzyt kazde Miesz-
 sce / sam niemial Mieszca / azeby nam
 wygotowal Mieszce. Wypełnit sie
 tedy one Stowa Krola Salamona nad
 Zbawicielem całego Swiata y Panna
 Marya Eccles: Cap: 10. v. 7. Wi-
 działem Slugi na Koniach / a Kie-
 żera chodzące piechoga. Na co y
 Syrach

Syrach Cap: 26. v. 35. Umieć :
 Dwie rzeczy frasuga serce moje / gdy
 Miaz Waleczny ginie dla Ubostwa / a
 gdy mejomie modrzy sa wlektien wadze.
 Ale sie to wyszlo Stalo / Jako Ambro-
 zy S. Commenuie in Cap: 2. Lucz,
 nam tu dobremu. Ille locum in
 Diverforio non habebat, ut plures
 haberes in caelestibus mansiones.
 Qui cum Dives (inquit Paulus) esset,
 propter vos pauper factus est, ut
 illius inopia vos ditaremini. Illius
 ergo Paupertas meum Patrimonium
 est, maluit sibi egere ut omnibus
 abundaree. Niemial Pan Mieszca
 w Gospodzie / azeby m czlowieczye mial
 wiele mieszkania w Niebie. Bedac
 bogatym (powiada Pawel S. Corinth:
 Cap: 8. v. 9.) Stal sie dla was ubo-
 giem / abyscie wy ubostwem tego ubo-
 gaceni byli. Ubostwo tedy tego jest mo-
 ym Bogactwem / Stabosc tego jest
 mocą moga / Wolat cierpiec Ubostwo
 sobie / azeby Wshystkim wewshystkim ob-
 fitowal.

Ze Błogosławiona Panna Marya
 przytomna byla / przy Eubach Eube-
 E s tworcy

tworey Niebieskiego widzieć to możemy/
 naywiec z Wefela w Ranie Gallieny/
 Skien/ gdzie przy defekcie wina/ za No-
 wożęcami Wniosła do Syna Swego
 instancja / y wdziała tako prosta woda
 wkoftowne Wino obroci. Johan: Cap:
 2. Ale żeby Sama Cuda miała czynić
 tego nieznanym w Dismie S.
 Wspominać wprawdzie Sozomenus
 Lib: 7. Cap: 5. Hist: Eccles: że za czasu
 Gratiana Cesarza / Wogostawiona
 Panna Marya/ miała wkościele Kon-
 stantinopolijskim Wielką pomoc
 prawowiernym wchorobach / y nie-
 szczęściach Wielkich dodawać / ale y
 tego Sozomenus prawdziwie twier-
 dzić nieśmie / ale dubie oym mowi.
 Co kontekstu tego doczytać sie możemy:
 Paulo post hanc Constitutionem,
 Gratianus Constantinopolim venit,
 tenebant autem illic Ecclesias adhuc
 Ariani, quibus præerat Demophilus
 Gregorius vero præsidebat illis, qui
 triadem homoufion esse sentiebant.
 Et hic Ecclesiam unâ cum homo-
 doxis, & consimilem religionem
 habentibus parva domuncula,
 Ora-

Oratorii gratiâ exstructa colligebat.
 Postea vero domuncula illa in illu-
 strius templum quam reliqua in
 Urbe erant, mutata est, non solum
 propter ædificorum venustatem &
 amplitudinem, sed ut propter uti-
 litatem evidentium, ac divinarum
 visionum. Etenim divina virtus, &
 re ipsa, & in somniis ibi apprens,
 multis tam morbis, quam rerum
 infortuniis laborantibus opem tu-
 lit. Credebatur autem esse eam
 MATREM CHRISTI MARIAM
 SANCTAM VIRGINEM. Evagrius
 Lib: 4. Hist: Eccles: Cap: 24. Pisze
 że gdy Narses Hetman Cesarza Justia-
 niana wojnę toczył w Italicy / Wlo-
 gostawiona Panna miała mu dać In-
 formata / Jakoby sie na ten Wojnie
 miał Sprawować. Ale y Evagrius
 narrata non comperta ex mente
 Procopii w Historii Swoyey Danany-
 mite / możemy tu Słowa tego store-
 taf brzmią przycoczyc: Scribit scilicet
 Procopius de expeditione Narsis
 quem Justinianus in Italiam misit,
 quomodo & Totilam & post hunc
 Teiam

Teiam quoq; devicerit, Romaq; quinto capta fuerit. Fuerunt igitur qui cum hoc Narse fuerunt, placasse illum & coluisse DEUM supplicationibus, & aliis pietatis generibus; deinde Virginem DEI-param illi manifeste apparuisse, mandasseq; quando pugnandum, quodve manus conferenda non esset, nisi accepta prius Tessera.

Si ad tabore rzeczy przysiac pro Articulo fidei sine autoritate scripturæ

** Audi Christum dicentem, audi veritatem loquentem. August. in Enar: Psalm: 57. Major est scripturæ auctoritas, quam omnis humani In-*

** Więcej jest rzeczy ńtebespłecznaz: Quod scriptura dicit hoc & ego dico, non autem id quod homines excogitarunt; Co pismo mowi to y ta mowia ale nie to eo ludziz wymyslili / Powiada Athan: S. Dial: 2, de Trinitate Cap: 2. Y. Augustyn S. Libr: de Pastor: Cap: 14. Ego vocem Pastoris inquirō; Lege mihi hoc de Prophetaz, recita de lege, recita de Apostolo,*

genii capacitas. Idem Augustinus ait de Gen: ad Lib. Libr: 2. Cap: 5. Nihil absq; scriptura dicimus. Clemens Alexand: Libr: 6. Strom: Non recipio quod extra scripturam de tuo infero.

stolo, recita de Evangelio. Ja sic fers. Inquit badam glosu Passerza; Czycay mi to Tertulia: 3 Prorokaz / powiedz mi to 3 Zakonu / powiedz mi to 3 Apostola / powiedz mi to 3 Evangelii. Ten je Decet S. Serm: 139. de temp: glosi: Caelum tonat, rana taceant, quod dixit veritas, quod gravum est. Niebo gzi mi / Zaby niechay milezja / co mowia Prawda / (to jest IESUS) prawda jest. Non DEus alienis assertionibus sed tuis Judicandus est vocibus. O Bogu y Westich rzecyach trzeba rosadzac niewiedlug swego Zdania ale podlug Boskiego przykazania. Humana omnia DEi autem sermo ipse sibi testis est, quicquid veritas loquitur incorruptum

Lib: de Carnibus Christi Cap: 7. us
cognoscas, qvior sit scripturarum, ac Prophetarum doctri-
na, quam si qui a mortuis resuscitati resurgant; illud considera quod quis mortuus est, qvā vero scripturā loquuntur, loquitur Dominus. Inde etiam si mortuus reviviscet, etiam Angelus de cælo descendat, maxime omnium credendum est scripturis. Nam Angelorum Chorus, mortuorum ac viventium pariter Dominus, ipse eas condidit &c. Non igitur quæramus hæc audire a mortuis, qvā multo clarius ros quotidiè docent sacra litera. Nam si novisset hoc DEus, quod mortui excitati viventibus essent profu-

turi, neq̄va- ruptum sit testimonium veritatis
 quam omi- *Ekwa* iudicij potrzebna dowodow y
 fisset, neq̄ *Swiadkow / Boski* zaś Wyrok test
 tantum lu- *Sobie* własnym swiadkiem. *Bo* po-
 crum prae- *trzebna* rzecz / żeby to co prawda mowi
 riisset, qui *było* y zostawalo nie naruszonym swia-
 cunctanobis *deczem* prawdy. *Wiszę* Salvian Lib:
 utilia pro- *3. de Provid: Bibl: P. P.* Dobry tedy
 curat. Pul- *Decret* wypadł o Controversiach *Wia-*
 chre ait S. *ry* ktore w *Pismie* S. expresso nie sa
 Chrysof. de *Wyrażone* od Chryzostoma S. Homil.
 Lazaro: Ho- *de Spiritu* S. adorando Tom. 3.
 mil: 4. Tom: *Quod non est scriptum non est sen-*
 2. *tiendum.* Co niewypisano w *Pismie*
S. tego też nie trzeba wierzyć. *Kon-*
temujemy się też *Cudami* ktore Chrystus
Apostolowie y *inni* mężowie *Boży* czyni-
 li y operowali in primitiva Ecclesia, y
 niezadamy już wtieczek innych *Cudow* od
Kreatury y *Stworzenia* / pamietając
ná dicit Augustyna S. Lib. 22. de Ci-
 vit: DEI Cap. 8. Quisquis adhuc
 prodigia ut credat inquiri, ipse
 est prodigium, quia mundo creden-
 te non credit. *Kto* teraz *Euda* *Wy-*
maga á żeby wtoczył sam *cudami* y *cu-*
dowiskiem test / *ponieważ* niewtoczył *gdz*
cały świat już wtoczy.

Wielka

Wielka *Basien* miłość miałá u Syná
 swego najmilszego / *gdz* on ia *Wiece*
 kochał / *ten* postulusym był / y *podczas*
Wet y *Smierci* swojej o nią się *Starał*
Janowi S. ona wopiekie podał mo-
 wiac: *Niewiaślo* o to Syn twój *Johan:*
Cap. 19. v. 26, Co uwajaię Gabriel
Biel de Pass. Artic: 3. *Takowy* *Otryśł*
żakosny czyni. *Quomodo* compa-
 tiebatur Matri filius, sciebat enim
 iste angustias Materni cordis, nove-
 rat dolorem animæ ejus. *Ach* *taka*
Condolentta y *Spocierpliwosć* miał
Pan *IEZUS* ; *Marta* *Swoja* wie-
 dźiał bowiem dobrze *ciężkosć* *Mácie-*
rzyńskiego *Sercá* / *wiedźiał* *bolesci* *Ma-*
tierzyńskie.

* *Oczyścić* *Jey* ; *Swiata* *tego* / *rozne* * *Beattissima*
miech *rozniemi* *Doktorami* *Kosciola* *Virgo* *Maria*
Bozego *sa* *opinie.* *Jedni* *powiadają* / *cum* *annum*
że *Panna* *Marya* *mała* *lat* *63.* *natur-* *ageret* *Saxa-*
ralia *gesimum* *Se-*
cundum *uti*

scribit *Nicephorus* *Calistus* *Lib: 2. Cap: 21, 22, & 23.* *Ang-*
gelum *a* *Filio* *recepit,* *migrandum* *esse* *a* *mundo* *Anno* *s.* *Im-*
perii *Claudii,* *quo* *nuntio* *leta* *ut* *conregnaret* *cum* *Filio,* *lu-*
men *ad* *eam* *illatum,* *domus* *purgata,* *Vocati* *Propinqui,* &

ea que ad rana; Swiata tego zefla Smiercia. Kros
 ejus trans- tko przed z Konantem miał sie Jey ofa-
 tum perti- zác Pan JESUS y rzec: Veni electa
 nebant ap- mea: Pod; wybrana moia. A ona
 parata: illa mu odpowiedziata: gotowe jest serce
 vero expo- moie o Boze / to rzeczy miała Spo-
 suit Nunti- konyntie y Zbawienie zasnac Niceph:
 um & tro- Lib: 2. Hist: Eccles: Cap: 21. je Bog
 phaum mor- sey przez Anjota oblatwi iz miała piate-
 tis, nempe go Roku Panowania Cesarza Clau-
 ramum Pal- dyusza umrzec. Zaczyn rozkazala Ja-
 me, iussit; nowi S. zeby Jey Suknie wdowom y
 D. Johanni Saffadom ubogim rozdano / proszac
 ut vestes su- pokrewnych y przyjaciel Swych / aby
 as duas dua- sie tej smierci niesmeci / ale raczy
 bus Vicinis radowall. Podniozsyn za tym Rece
 Viduis dona- do. Nieba rzekla: niech mi sie Stanie
 ret: congre- widung
 grati; hinc
 undequaz cum commotione Discipuli & Apostoli Domini,
 adfuit & Angel rum gloria tanquam satillitium, & orando,
 animam DEo & Angelorum manibus reddidit. Addit Nice-
 phorus, postremo citatis capitibus ejus, corpus per Apostolos
 mandatum sepulturæ in loco Getzemani, ubi se voluerat sepe-
 liri accidisse; ut cum defereretur ad sepulturam: Judeum
 ex sacerdotali genere voluisse illud sacrum tabernaculum ma-
 nibus in terram projicere, manus vero tentantes in loculo su-
 spensas

wedung Stowa twego. Y tal Pany spensas & a
 Bogu Duchá swego Zbawienie oddata corpore ex-
 y pochowana jest od Apostolow Pán- cissas re-
 stich ná mtescu Berzemane gdzie Sa- mansisse. do-
 má sobie wprzod clemny obrata grobo- nec agno-
 witec. Dionisius Areopaita Swiad; scente cul-
 tch Lib: de Divin: Nom: Cap: 3. Já pam, & po-
 to sam byl przytomny przy Smierci nitentia fa-
 Wlogostawioney Panny Maryi / Sto- ita; a Petro
 wa tego tal opierwaig: Convenimus in proprium
 quandoq; apud Pontifices nostros, locum resti-
 Deo plenos, ut nosti nos simul & tate fue-
 ipse Hierotheus, multiq; sancti fratres runt, de
 nostri, visuri corpus illud quod vita hinc corpus
 Principem Deumq; suscepit, ubi a sepultum. &
 derant & Jacobus frater Domini, & in celum
 Petrus excelsum ac amplissimum translatum.
 Theologorum culmen, Illuc ergo Sixtus Se-
 post contactum placuit, ut Pontifi- nens: Lib: 2:
 ces omnes pro viribus quisq; suis Tit: Marie
 infinitæ potentæ Divinæ bonitatem transi: ne-
 laudarent. Hieronimus Epist: ad gat quod
 Eust: & Paul: Niste je Jey Grob potá. Maria Viva
 zowano nlegdy miedzy Gora Olivna. in celos se
 Conrenute winm y Germanus Bistup sublata, ver-
 Constantinopolitanski / podlug Arrestary ba ejus hic
 y Swiadecwa Damascena S. y Meta libet paucis
 D phras ad

adjicere: Nihil hujusmodi invenitur apud Latinos Patres, inquit Augustinus, est Dogma Apocryphum inquit Hieronimus, & istam Historiam Beda refutavit, ut Evangelistæ contradicentem.

phrasę : że Ciało Włogostawionej Panny Maryi wiedznyh grobie u Włogostawionej Getzemane pochowano/ blisko one- go Włogostawionej gdzie sie Zbawiciel Krwawem potem pocit. Co też y Juvenalis Biskup Hierozolimski / na Walnym Zgromadzeniu in Concilio Chalcedonenſi przyznał. Inni zaś powiadaia że Ja Pan JESUS trzeciego Dnia Zmarlych wzbudził y trzeciego dnia w Ciele do Niebá wjstł. Co tebnak Augustyn S. twierdzić nieknie / ale tylko Domysla sie mówiac : dicere non valeo, sentire pertimesco. Rozumieć tego niemoge mówić sie boie. Serm: de Assumpt: Mariæ. Hieronim S. także powiada: Sive in corpore, sive extra Corpus assumpta est nescio, Deus scit. Czyni wiecie / czyni bez ciała do Niebá Wjstł jest / niewiem / Bog to wie. Greci Kosciol z Epiphaniuszem Lib: 3. Cont: Hæ: Hæres: 79. Wierzy że Panna Marya z Duszą y z Ciałem do Niebá wjstł jest. To też Sieroko dowodzi Catharinus Politus Lib: de Consummata gloria Christi, ac Divæ Virg: My tafowt diversitates fen-

ten-

tentiarum y rozne Domniemania o Zensciu ztego Swiata Włogostawionej Panny Maryi puszczając / pentewasi nie test Artykul Wiary / pobożnie wierzymy / że ona niemyko że Włogostawionej Patriarchami/ Prorokami/ Apostolami / Meczennikami y Wybranymi Bożymi Wszelkich swobod y radości w Niebiesiach Zaijwa/ y że test *εὐαγγελος* rowna Aniołom Bożym Luc: Cap: 22. v. 36. Ale y to z Chrześciańskien devotii ruszemy / że ona ięscze Włogostawionej przeminencie przed innymi swietnymi ma y radości niebieskiej Zaijwa. Do y Pawel S. sam że uznawa że sa wśelkie gradus y Stopnie wradości wiekuiszty mówiac z inſa chwata Stoncá/ inſa chwata Kiejszecz inſa chwata Swiazd. Albowiem Swiazda od Swiazdy rozna test w Jasności / taki bedzie y powstanie umarłych 1. ad Corinth: Cap: 15. v. 41. Qui plus laboraverit, plus mercedis accipiet, stella enim ut Apostolus ait diferta à stella in claritate Quamvis igitur omnes beati erunt non tamen omnes æquales erunt, quod quidem

Da

in

θεοτόκος; Słowa tego są brzmią: Si quis sanctam Mariam DEI - param non credit, extra divinitatem est. Nic też niedbamy na posmutewisto y Bluznierstwo Juliana Apostoła który sie z Chrześcijaństwa nasmierwał / że ował Pannie Maryi θεοτόκον DEI - param nazywali. Co też atestuje Cyrillus Alexandrinus Lib: 8. contra Julianum pamietając na Wyrost Tertulliana S. de Virg: Veland: Bona res neminem scandalizat nisi malam mentem. Zdobrey rzeczy tebynie syp Umysł sie gorzy. Y Bernharda Super Matth: Cap: 15. v. 14. Melius est ut scandalum oriatur, quam veritas relinquatur. Lepiej żeby pogorszenie sie wolać / niż żelby prawdą miłą być opuszczenia. Oportet nos ubi magna prospectat utilitas non curare insipientes, qui scandalizantur. Gdy widzimy wielki pożytek niemamy nie dbać na głupich którzy sie z dobroy rzeczy gorzą. Powieda Theophilactus Comment: in Luc: Cap: 14. Żyło tu trzeba Ostrożności y cautele Zajść w kontestancii albo wyświadczenia honoru Włogostawioney Pannie

Pannie Maryi / abyśmy albo za wiele albo też za mało nieczyłili. Za wiele rzeczy czynili niegdą Collyridiant / bo iako Żydzi w Egipcie Bogini Matcechet Woska oddawali rewerencją nazywając one trokowa Niebieska Jerem: Cap: 44. v. 17. Tak oni Włogostawioney Pannie Maryi podług Świadcstwa Epiphaniusza Woski wyrzadzali Honor / Słowa Dycia tego S. Tak sie czynią: Conatos esse Collyridianos * & conari be-

* Epiphanius scribit, ri-
Baronius in Anal: pisze o nich że białali: diculam &
Mariam humanæ naturæ profus ex- stultam &
pertam, ac divinæ tantum partici- resin Colly-
pem fecisse. Ze Włogostawioną Pan- ridianorum
ną Maryi nie miłą Natury ludzkiej / in Arabia, &
ale Naturą Woską była udarowana. Przez superioribus
co jarante przepięto pierwszemu greckim Seythie par-
D 4 Wo-
tibus emicu-
isse. Dicun-

tur vero Collyridiani à placentis, quas Collyridas Græci vocant. Quædam enim Mulieres (Mulieres enim præcipuas Epiphanius ait: Hæresis hujus fuisse autores) statò quodam Anni Die, currum quendam, seu sellam quadratam ornarunt, expanso super illam linteò, sub quâ penes xodavidas proventes, in nomen Mariæ obulerunt vide Centur: Magdebr:
Cens.

Centur: 4. **W**oskiemu przykazaniu / chwale Szw-
Cap: 5. Im- rzyckiego stworzeniu oddawając. Ktora
possibile est Nauka ani z Pismem S. ani z Dycami
aliquem in pierworodnego Kosciola sie niegza-
terra gene- dia.

vari, præter **E**o sie Pisma S. myje / tedy reli-
hominum giosam adorationem y Wzywanie
Naturam Panu Bogu tedytule przypisute: Jam
(solum enim Pan Bog twoy niebedziesz miał innych)
ipsum Chri- Bogow przedemna; glosi Matieslar Pan-
stum intelli- sti. Exod: Cap: 20. Ja Bog / a niemasz
git) decuit, Zadnego wieceny. Przystazalem sam przez
foli ipsi Na- ste / wyszto just monch Słowo Sprawie-
tura cessit; bliwe / ktore sie nazad niewroci. Ze sie
Hic veluti mnie klantać bedzie wshetie kolano y przy-
Plastes, & siegac takdy Jezymowiac: tylko w Panu
rei potesta- mam wshetka Sprawiedliwosc y ste. Esa:
tem habens, Caps
se ipsum de

Virgine, veluti de terra efformavit, qui de caelis descendit, &
carnem induit, DEUS Verbum ex S. Virgine, non tamen ut
adoretur Virgo, neq; ut DEUM banc efficeret, non ut in Nomen
ipsum offeramus. Non permisit ipsi dare Baptisma, non bene-
dicere Discipulos, non imperare illam in terra iussit, sed solum
ipsum Sanctificationem esse, & dignam factam esse regno ipsi-
us, unde igitur rursus nobis rotundus; & in orbem segyrans
Draco? Unde renovantur obliqua illa consilia! sit in honore

M-

Cap: 45. v. 23. Ja Pan toć jest Imie Maria. Pater
moie / Ja chwale moiey niebdam imiemu / & Filius &
ani Stawo moiey Baktwanom rnym. Spiritus. a-
Esa: Cap: 42. v. 8. Panu Bogu moe- doretur Ma-
mm klantać sie bedziesz / y temu Samemu riam nemo
skuzyc bedziesz Marth: Cap: 4. v. 10. Dy- adoret, non
cowte icz swiecti in purioribus seculis dico mulie-
Panu Bogu tedytule aderatia y wzywa- rem, sed neq;
nte przypisawali / mowiac z Epiphaniu- virum, DEO
sem. Lib: 3. Tom: 2. Cap: 7. sit in ho- debetur hoc
nore, Maria, sed Pater, Filius, & Spi- mysterium.
ritus Sanctus adoretur, Mariam nemo Neq; Angeli
adore, non dico mulierem, sed neq; capiant ta-
virum, DEO debetur hoc Mysterium, lens glorifi-
Godna Panna Maria wshetien Uczeni- cationem.
wosci / ale Bog Detec / Bog swy y Bog Deleantur
Duch S. ma bydż wzywany. Maryi que male
Panny jaden niechay niewyzywa ani sie scripta sunt

D s

do in corde de-
ceptorum.

Tollatur ex oculis Cupiditas ligni. Conversatur rursus fig-
mentum ad Dominum. Revereatur Eva cum Adam DEUM,
ut solum colat: Ne ducatur serpentis voce, sed permaneat in
Dei præcepto, ne comedas de ligno. Ne quis comedat de errore,
qui est propter S. Mariam. Tametsi enim pulchrum sit lignum,
non tamen est ad cibum. Et si pulcherrima est Maria, & San-
cta, & honorata: at non ad adorationem. He vero (Arabice

M-

mulieres Ma doniey modli. Powiadam że nietylko ja-
riam colen- dney nietywasty / ale też y jadnego Wej-
tes) rursus wyznac niemamy / bo ta tajemnicā należy
renovant tyko Bogu. A na inshym intenciu Hæ-
fortune mi- res: 79. Lib: 3. Tom: 2. Ten że Octer S.
xturam, & taf piſe: Revera! virgo erat, ipsa virgo
preparant & honorata, sed non ad adorationem
Diabolo & nobis data: Sed ipsa adorans eum,
non DEO qvi ex ipsa Carne genitus est, de cœ-
mensam, ve- lis vero ex sinibus Paternis accessit;
luti scriptū & propterea Evangelium munit nos,
est: Et pa- qvod ipsi Dominus dixerit: qvid ti-
scuntur cibo bi & mihi curæ est mulier. Qvò non
impietatis. putarent aliqui magis eximiam esse
Et rursus, & sanctam Virginem, mulierem eam
femine te- appellavit; quasi prophætans qvæ
runt polli- futura essent in terra, fectarum & hæ-
nem, & filii- resium gratiã, ut ne aliqui nimium
colligant li- adm-
gna, ut fa-
eiunt placetas, oleo subactas, Regine cæli. Compeſcantur à
Hieremia tales mulieres, & ne turbent orbem terrarum. Ne
dicant honoramus Reginam cæli. Novit enim Taphnas hæc
punire. Noverunt loci horum edificiorum, corpora suscipere
ad Putrefactionem. Ne credas Israel mulieri, resulta à malo
mulieris consilio & c: Et rursus, sive mortua est S. Virgo, &
sepulta, in honore ipsius dormitio, & in castitate, mors, & in

Vir-

admirati sanctam, in hanc hæresin Virginitate
ejusq; diliramentum dilabantur. Est Corona. Sive
enim ludibrium tota res & anicula- sublata est,
rum fabula, ut ita dicam, tota hæresis veluti scri-
Tractatio. Præambulavit byta Panna ptum est, a-
Wstogostawiona Panna Marya / byta nimam ipſ-
Panna wſhelctey Ucziwossi godna. Ale us pertran-
nam nielest Dana abyſmny sie do niey sibi: inter
modlili / y one wyzywali. Ale y sama sie Martyres
do tego modlita / troy sie siey ciata naro- est ipsius glo-
diti / y z niebã; z tona Dyca swego na ten ria, & in
swiat przysiedl / dlarego nas y Ewangelia laudibus S.
swym ztwierdza / ze Pan do niey powie- ipsius corpus
dizat: Coz ia mam ztoba Nietywasty / eby perquam
ludzie wieſtocy dostojnosci nieprzypiso- lux orta est
wali / mundo. Sive
mansit (nam

non est impossibile Deo, omnia facere que vult, finis enim ejus
nemini notus est) non convenit sanctos colere ultra Deorum,
sed honorare ipsorum Dominum Cesset itaq; error seductorum.
Neq; enim DEus est Maria, neq; de cælo corpus habet, sed ex
conceptione Viri & Mulieris: secundum promissionem vero,
velut Isaac, disposita. Et nemo in Nomen ejus offerat; suam
enim animam perdit, neq; rursus debacchetur, contumeliã af-
ficiens sanctam Virginem. Absi enim, non fuit copulata carnẽ
post partum neq; ante partum salyatoris. Hæc habet Epiphani-
us Salamine Episcopus contra Antidicomarianitas & Cultores

Vir-

Virginis Lib: walt / Pannie Maryn nizejt Samemtu
 3. contra o- Pannu nazwał one Niewolaſta Jachoby pro-
 kloginta He- rokulac przyſtę rzeczęj ktore ſie mieli dżać
 refes. Idem na ſwiecie dla wſeláčich ſekt y Názeryt.
 contra He- A żeby Endzie wielec ſie dżirwuiac nad ſwia-
 refes Lib: 3. toblitwoſetę tey/ watakowy bład y gżupſtwa
 contra Col- niemopadł. Jeſt to ſynderſtwa y banka
 Hyridianos Szarych Wabel. Wym Sencie reż pe-
 Mariae offe- rorute Achanafius Epift: ad Epic: Ga-
 ventes, egre- briel porrò ad eam (ſcilicet virginem)
 gie ſeribit. legatur, neq; ſimpliciter ad qvamvis
 Unde nam virginem, ſed ad virginem deſponſa-
 eſt ſimula- tam viro, ut ex Sponſo oſtenderet
 criſicum Ma-
 hoc ſtudium,

& diabolicus Conatus? Prætextu enim hominis ſemper ſu-
 biens hominum oculis deſicans, ſtatuas humanas imagines
 præſeferentes per artium veritatem expreſſit. Et mortui qui-
 dem ſunt, qui adorantur; ipſorum vero Imagines, quæ nun-
 quam vixerunt, neq; enim mortuæ eſſe poſſunt, quæ nunquam
 vixerunt, adorandas introducunt, adulterante mente, ab uno,
 & ſolo DEO: Velut commune ſcortum, ad multam multiplicis
 coitus abſurditatem irritatum, & quod temperantiam legiti-
 mi conjugii unius Viri detrivit. Reverà Virgo erat ipſa Virgo,
 & honorata, ſed non ad adorationem nobis data eſt, de cælis
 vero ex ſinibus Paternis acceſſit. Quis Prophetarum præcepit
 hominem adorari? nedum mulierem? eximium equidem
 eſt

Mariam vere hominem eſſe, ſed non eſt vas: Sed
 DEUM. Gabriel bywa poſtany nie pro- mulier, &
 ſtem ſpoſobem in genere y poſpęchnie nihil à Na-
 do kážden Panny/ ale do poſlubioney tura immu-
 Panny mejowt; ażeby potażał je Wlo- tata, verum
 goſtawiona Panna Marya ieſt czterwie- & intelle-
 kiem à nie Bogiem. Tak y Dionyſius ſtu, & ſen-
 Arcopatta wiſcie do Pawła S. diſcurn ſu, in honore
 iac ó Wlogoſtawioney Pannie mowi: honorata,
 Teſtor qui aderat in virgine, DEUM, velut corpo-
 ſi tua concepta me non docuiſſent, ra ſancto-
 illam verum DEUM credidiſſem, rum: & ſi
 Swiadęje Bogiem ktory byt w Pannie/ quid amplius
 je qđy bym tuſęy infor matii niewiſtę ad glorifica-
 iſtaw twoych wterzał bym je Wlogoſta- tionem dix-
 wiona Panna Marya byta Bogiem, rim, ſicut
 Non dominabitur nobis antiqvuus er- Helias ex
 ror, ut relinqvamus viventem, & a- Matre Virgo
 doremus ea, quæ ab ipſo facta ſunt. & ſic ma-
 Si enim Angelos adorari non vult, nens in per-
 qvant ó magis eam quæ genita eſt ab petuum, &
 Anna, & quæ ex Joachim donata eſt trãſlatus. &
 An- mortem non
 conſpicatus:

Sicut, Jobannes qui ſuper peccus Domini recubuit, quem dili-
 gebat JESUS: ſicut Tecla Sancta. Et Maria adhuc honora-
 tior hæc eſt, Sed neq; Helias adorandus eſt, etiam ſi in vivis

fit: Neq; Jo- Annæ. Et sepulcherrima est Maria,
hannes ado- & sancta, & honorata, at non ad ado-
randus, qvã- rationem data. Nie bedzie nãd Nãmã
quam per pãnewã Stãrã bĩad (to test Kolliridia-
preces suas now) a jebysimj jnwego Boga opusculi/
proprias dor- ã wywãli re rzeczy store od niego sã stwo-
milionem a- rzone. Jezeli niedozwala nam Majestat
dorandam Bostã/ã jebysimj adorowãli y wywãli An-
effecerit, i- jokow Stwierch/ tym imienj nam Doyu-
no potius ex szczano/ã jebysimj sie do ten modliti/ ktora
Deo gratiam na ten swiat Epifodjona test j Annj/ly ktora
acceperit: darowana test j Joachymã Annie. Eho-
Sed neq; Te- ctaã sliczna Panna Mãrya/ y Swieta/
ebia, neq; y ucztwoscia wsielka udarowana / ale
quisquam do wywãnta / nam nie test dana. Nie-
sanctus ado- mojemy teã Pisma S. Dowieśc jebj
ratur. Non Błogostawiona Panna miãta byc. Au-
enim domi- xiliatrix, Illuminatrix, Advocatrix &
nabitur nõ- Me-
bis antiquus error ut relinqvamus viventem & adoremus ea,
qvã ab illo facta sunt. Coluerunt enim & adorarunt creatu-
vã prãter Creatorem & stulti facti sunt. Si enim Angelos
adorari non vult, qvãntõ magis eam, qvã genita est ab Anna,
qvã ex Joachim donata est Anna, qvã per preces & omnem
diligentiam, secundum promissionem Patri, ac Matri data est:
Non tamen aliter genita est, prãter hominum Naturã, sed
sicut omnes, & semine viri, & utero Mulieris.

Mediatrix. Pomocnicza / Patronka
 y Posrzednicza Nasza. Wo test ieden
 posrzednik miedzy Bogiem y Ludzmi
 cizowiek JESUS CHRYSTUS/
 ktory dal sãmeo siebie na Dfup za wshy-
 stkich 1. Tim: Cap: 2. v. 5. Dziãki moie
 to wam piãe / abyście niegrzesyli / ã
 jezeli by kto zagrzesyl/ mamy Drendowni-
 ka u Dycã JESUSA CHRYSTU-
 SA Sprãwiedliwego/ a on test Ubtaga-
 niem za Grzechy nasze/ nie tylko za nasze/
 ale teã za Grzechy wshyistkiego Swiãta
 1. Johan: Cap: 2. v. 1. Christus unus
 verusq; mediator est, pro qvo nullus
 interpellat, sed ipse pro omnibus:
 Chrystus test iedyny prawdziwy posrzed-
 dnik za ktorym sie jaden nieprzeczynia/
 ale on za Wshyistkimi przeczynne swõia
 wnosi/ y przeczynia sie do Boga Dycã swõ-
 go Niebieskiego / mowi Augustin S.
 Lib: 2, contra Epistol: Parmen: Cap:
 8. Unus (scilicet Christus) est co-
 ciliator, qvi ea qvã erant inter se
 disjuncta & distantia conjungit.

Theod: Comment: in 1. ad Tim:
 Cap: 2. v. 5. Non *opus est Patronis
 apud DEum neq; multõ discursu ut

* Homines
 si quando e-
 xorare opor-
 Pa-
 tet,

tet, & jani, Patronoq; careas, & per se ipsum
 toribus pri- DEum preceris, omnino tamen voti
 us occurrere compos eris. Neq; enim tam facile
 convenit, pa- DEus annuit, cum alii pro nobis DE-
 rasitiz, bi- um orant, ut cum ipsi oramus, etiam-
 strionibus, si plurimis pleni sumus malis. *Oratio*
svadere, & trzebá Pátrenew / ani Profurátorow u
longam ssepé Bogá / ani wiele morwy / abyś Drugim
viam abire. pochlebowat. Ehoctiaś sam teden testieś /
In DEo nihil y Obrony ulemoś / przez Sámege siebie
tale, sine modli sie do Bogá / owšem Stanteh śia
mediatore e- ucześnikiem jadoby twoich. Metak
xorabiliseś, preto y suadiue Bog wysłucha / gdy
sine pecu- drudzy sie za nami modli / iako gdy sa-
niá, sine im- mi sie za siebie modlemy / Ehoctiaś yem
pensa, preci- testieś miyłosci. Chrystom S. Homil:
bus annuit. de Profeć: Evang: Ipse Oculus noster
Chryst: Ho- ut per ipsum videamus, ipse vox no-
mil: 4. de stra per quam loquamur, ad Patrem,
Penit: Tom: ipse Dextra per quam sacrificium Deo
I. Fol: 468. Patri

Ad DEUM

suffragatore non est opus sed mente devota. Ambrosius Com-
ment: in Cap: I. Roman: Ubiq; DEUS est non clauditur loco, in-
vocanti dicit adsum, ubicunq; fueris, aut invocaveris, audiet
te. Non ostiario, non Mediatore, non Ministro opus est, sed
dicto, DEUS miserere mei, & illico aderit, adhuc loquente te
dicit ad um. Ait Chryst: Homil: de Cananea muliere.

Patri offeramus : ipse quoq; signa-
 culum nostrum, quod est Perfectio-
 nis & Charitatis insigne. *Sam*
(zwłascza CHRYSTUS) jest ostiem
náshym / zebysmy przez niego widzieliś
Dycá / sam jest głosem náshym ktorym-
bysmy morwili do Dycá / sam jest prá-
wica Náśa / ktora Bogu Dycu ofiaru-
iemy ofiare náśa : Sam jest piecjecia y
Herbem dostonátosci y miłosci : po-
wiáda Ambrozy S. Lib: de Isaac & a-
nima Cap: 8. Oratio qvz non fit per
Christum, non solum non potest de-
lere peccatum, sed etiam ipsa fit
peccatum. Modlitwá ktora sie nle-
odpráwuje przez Chrystusa / niemyślo
Grzechu zgládyc y zgasic niemoze / ale y
Sámá sie wgrzech obraca. Auguste
Enarr: in 118. Psalm. A choctiaś
Prawde przyznaiem in Apolog:
Augustanz Confesi: Art: de Invo-
cat: Sanct: Ze Swieci Bozy bedacy w
Tryumfálnym kosciele / a ták y Wło-
gostawiona Panna Mária in genere
śie Já nami modli / bo Spectálnych
dolegliwosci náśych jaden Swiecy y
Włogostawiona Panna Mária niewie.

☉

Abra-

Abrahāmi nienie o nas / a Izrael nienie
nas. Tyś ó Panie Decie nas / Odtu-
picieł nas / toć od wieku Janie wrota.
Esa: Cap: 36. 7. 16. Ktore Stowa Jus
Canonicum C. Qvi Divin: 3. Qvzst:

* Qvod mor- 2. in Append: tak wyklada: de mor-
tuis * qvzritur utrum sciant ea qvz
affliction. & a vivis geruntur? Esaias in Personā
calamitates populi afflicti ait: Abraham Pater no-
v. vorum i- ster nescit nos. Pnia sie tu cżyłi też
gnorent, id umarli wiebia Sprawy imych? Sziasz
etiam osten- wofobie utrątonego ludu odpowiada:
dit Hieroni- Abraham Decie nas nienie o nas. A
mus cum lo- Job Cap: 14. 7. 21. Debali Jaeni
qvitur de Synowie tego? tego on (umarly) nienie/
Nepotiano tesli też rogardzenti on niebaczy. Tak y
mortuo E- Salo-
pist: 3. ad

Nepotian: Cap: 3. & 10. Felicem eum depradicans, qvod
non videret & audiret vastationem hostium Barbarorum re-
gionis, verba ejus ita Sonant: Qvicquid dixero, qvia ille non
audit, mutum videtur eum qvo loqvi non possumus de eo loqvi
desinamus. Confirmat hoc qvoq; & August: de Curā pro mor-
tuis Cap: 13. Ibi ergo sunt Spiritus defunctorum ubi non vi-
dent, qvæcumq; aguntur aut eveniunt in ista vitā hominibus.
Huic sententia etiam Ambrosius in Funer: Satyr: Tom: 3.
Subscribit, loqvens de Satyro fratre jam mortuo, Si nunc

urgeri

Salomon Eccles: Cap: 9. 7. 6. Et cō urgeri Itali-
Zyta wiedza je umrzeć maia / ale umarli am tam pro-
nociym niewiedza y niemata wiecey ximo hoste
jadney Zaptany. Sdyj wżapamiętante cognoscere,
przysłā Pamiatka ych owsem Wstokē qvantum-
ych / y jazdrości ych y nienawisć ych gemisceres.
Iuz igneśā / y niemata Iuz wiecey Augustinus
djatū na wieki wewyślētū co sie perpendens
djeteie pod Stoncem. Wśfat je nie verba Esaiæ
idzie Zaste ra Conseqventia je byś Cap: 13. ita
my sie wyalemnie do nich mobilili / fatur, sã
lako y do Panny Maryi / niemamy tanti Patri-
orym Jadnego rostajania / niemamy archæ qvia
jadney obietney w Pismie S. y o erga popu-
rosem znaydutemy Eroge Doje in- lum ex his
hibite y Zafaz / jezbymy jadnemu procreatum
Sworzentu Wosticy Uczciwosci pod ageretur, i-
klarwa y przelictwem niewyrzadzali: gnorave-
Adorare alium præter Patrem Filium runt, qvibus
& Spiritum S. impietatis Crimen DEo creden-
est. Wynvac inszego oproci Woga tibus popu-
Dycā y Synā y Duchā S. test stokē Ius ipse de
niezbożnosci powiada Sedul: in Rom: illorum stir-
E 2 Cap: pe promissus

est, qvomoda
mortui suorum rebus & actionibus cognoscendis, adjuvanti-
disq; miscentur.

Cap: 2. *V.* Fulgentius Libr: ad Donat: de Fide Orthod: In primo decalogi præcepto, si aut unius DEi cultura servitusq; manifestissime præcipitur: Ita omni Creaturæ adæratio ac servitus à fidelibus exhibenda vehementissime prohibetur. Jako wpierszym Wykazaniu nam rozkazano ażebyśmy tedynego Boga wywali/ tak nam zprzeciwney Strony Zakazano ażebyśmy się do żadney Kreatury y Stworzenia niemodlili. Nos hominibus qui virtute aliqua claruerunt, ut optimis viris honores deferimus, solum vero adoramus Universorum DEum ac Patrem & illius Verbum ac Sanctissimum Spiritum: My ludziom w Enotach Stawnym y bogobojnym Uczciwość w sobie Wykazano / ale tedynie Wyzywamy Tworce wszytskich rzeczy Dyc / Stowo y Duchy S. Mowi Theodor: Serm: de Curandi Græc: Affect: Wledziat to dobrze on Anioł Boży/ że Bogu tylko adoracja należy/ z ad też gdy Jan S. do Dlog tego upadł aby mu się potko-

nił;

nił; tedy on rzekł do niego paterz abyś tego nieczinił / boż jest Spół- Stuga twoy y Braci twoiej/ kreore matę Swiadectwo Jezusowe / Bogu się klanian abowtem Swiadectwo Jezusowe jest Duchy Proroctwa Apoc: Cap: 19. v. 10. Co uwajaiac Augustin S. in Psalm: 69. Słecznie pisze: Fratres mei, nemo dicat timeo, ne irascatur mihi angelus si non illum Colo pro DEO meo, tunc tibi irascitur, quando illum colere volueris. Bracia mo nlechy żaden niemowi boże się żeby się namie nierozgumiewał Anioł tedy onego nieczycie tak tako Bogą; Tedy się on ná ciebie gniwca tedy go chceš czeić tako Bogą. Ten je pobożny Deiec S. Libr: d. verâ religione Cap: 55. powiada Honoramus Angelos Charitate non servitate, nec illis templa construimus, nolunt enim sic honorari à nobis, quia nos ipsi cum boni sumus templa summi DEi esse noverunt. Cziemy Aniołow y Miłosci a nie sposłuszeństwa / nie budujemy im Kościółow bo niechca tym być ucziemi od nás / gdy oni wie-

E 3

dyc

bia / że y my gdy pobożnie zniestan leste-
 smy Rosciotkami Bożym. Tu też
 słuzhę moga Stowa Tráncuská Libr:
 2. Cap: 55. Nec invocationibus
 Angelicis facit aliquid Ecclesia,
 nec aliqvá parvá curiositate, sed
 mundè, purè & manifestè oration-
 es dirigít ad DEUM, qvi omnia
 fecit, & nomen Domini nostri
JESU CHRISTI. Rosciot Boży nie
 niestryma o wyzywaniu Aniołow SS.
 ále cyssto / jawnie / y prosto modlitwy
 Swote dtriguit y odprawuje do Pa-
 ná / ktory wshystko Stworzył / y da-
 zmienia Páná Nászego Jezusa
 Chrystusa. Wtely testyje honora-
 tego babyle áffectowatá Panná Maryá /
 Gdy prawie dobrze wie / że áte oná
 táto Niewiásta ále Nászanie Niewie-
 scie (to iest **CHRYSTUS JE-
 ZUS**) glowe weżowi ptektelnemu
 potart Gen: Cap: 3. Co też y Cy-
 pryán S. Libr: 2. ad versus Judzos
 dedukue y wywodíe morwic : Hoc
 semen prädixerat DEUS de mulie-
 re procedere, quod calcaret Caput

Diabo-

Diaboli. * D tym nasientu Zwiastowat
 Bog / że niestrylo miáto pochodył Znto-
 wiašin / áte że też miáto weżowi glowe
 jettzec. I daley tenje Deté S. Loc: *ipsa (scilicet
 Virgo Maria
 Cit: ták mowa Páńská opisue do We-
 á & ponam inimicitiam inter te, & conteret Ca-
 mulierem, & inter semen ejus, put serpen-
 ipse tuum observabit caput, & tu tu) asi He-
 observabis calcaneum ejus. Nte: tréusrefra-
 przytazú poloze miebzy toba y mte: gatur eitex-*

E 4.

dny tus ita enim
 legit: ipsum (scilicet semen mulieris Christus) conteret ca-
 put serpentis. Contradiciunt Versioni Vulgatae & septuaginta
 Interpretes, scribentes: *αὐτὸς ἴψος*, scilicet Christus & *εἰς ὄφρα*
 conteret vel *τυπώσει* Observabis: Ultramq. lectionem Græcá
 & Hebraicá textus amplectuntur, primæva Ecclesie Patres,
 ut pote maximè conformem scripturæ sacre: Nam solus Chri-
 stus torcular calcavit, & de gentibus non fuit Vir cum eo. E-
 saie 53. Cap: *Quæ* verba Gregorius Homil: 13. in Ezech: ita
 explicat: Torcular Christus calcavit solus, quia solus torcular,
 in quo calcatus est, calcavit, qui suá potentiá eam quam pertu-
 lit passionem vicit, & ex morte cum gloria surrexit. Pulchrè
 quoq. hanc rem exponit Christom: Homil: de Interdictione
 Arboris Tom: 1. Mors per Adm, Vita per Christum. Evana
 serpens seduxit, Maria Gabrieli consensit, sed seducta
 Eve attulit mortem, consensus Mariæ peperit seculo salva-
 torem.

* Helvidius, byj Mławiasta y młedzy Nafientem Auxentii dif (wonym) y młedzy Nafientem ten. Cipulus Sym- porze Tobie głowe à ty mu porze machi imi- plece. Władyt Sprofnite bezecany tator, homo Helvidius * in defectu story nterysto nec facun- Utrácal y negowal Pámentystwo Wlo- dus, nec eru- gostawioney Pánnny Wáryi po naro- ditus, scripse dzeniu Chrystusa Pána Jatoch przye po- librum, in rodzente Chrystusa Pána miatá Pa- qvo testimo- nterystwo swote Stráci/ ale tesce bluz- niis Divine merestim Sposobem uczył je Pánná scripturaz Wárya porodystwy Chrystusa Pána non intelle- wicle etis probare conabatur, Dei- param Mariam, postquam Jesu- citra conjugis operam pepererat, ex Josepb Marito, communi more, filios aliquot produxisse, eosq; in Divinis literis fratres Domini vocatos fuisse. Et invenit hic pessimus Doctor discipu- las, qui Helvidiani sunt dicti: sive, quemadmodum testatur Hieronymus Antidicomariani, græco Vocabulo, quos latine possis dicere, adversarios Mariæ, ita refert Augustinus in li- bello de Hæresibus ad quod vult DEUM. Hunc igitur Helvi- dium refellit Hieronymus, & confirmat, Mariam perpetuo fuisse Virginem, etiamsi hoc non est aperte scriptum in literis Divinis, sed Apostolorum & sanctorum Patrum traditione, velut per manus ad nos derivatum, & omnium Christianorum consensu comprobatum. Augustinus testatur Jovinianum e- tiam docuisse Mariam Jesu Matrem pariendo fuisse corrup- tam.

wiele trnnych Dżatet jystoe restante Mat- jenstun i Josephem pfođystá. Aut in- vidiá aut errore elati (scilicet Helvi- diani & Antidicomarianæ) & ho- minum mentes polluere volentes, ausi fuerunt dicere, sanctam Ma- riam postquam Christum genuit, Viro Josepho copulatam esse, & plures peperisse filios. Iniankute hereto o myn Epiphanius Lib: 3. Tom: 2. Cap: 78. Wpráwist go wien kład gescia Słowá Ewangelistny Infása E. Cap: 2. Albowiem Eby bez reymu rjnat je Pánná Wárya porodystá Syná swego pierworodnego/ tedy kon- fudował je musiata tesce wiecey Dżatet potym porodyst. A niewie- dżtal Stewá Bedæ Comment: in Lucæ Cap: 2. Ktory tak piše: Pri- mogenitus dicitur non post quem alius, sed ante quem nullus natus est. Pierworodny test nterysto ten po- storego Narodzeniu drugi sie niema- rodżit/ ale przed ktorym sie jaden in- sy nterodżit. Ezeckia Wyret Wárfá E. Cap: 6. v. 3. Eđże wspomina Wáret E. je Chrystus miat Wraci E s Ewo-

Swoych. Żad on wmozgu swoym /
 stepo / bez wszelkiego roszadtu / y bo-
 lajnt Dozey uczył : Ze Pan Chry-
 stus miał naturalnych Swoych Bract
 y ze Panna Marna imych Synow o-
 procz Chrystusa miała. A niewie-
 dział ten bezbożny Eziowiec je podług
 Hieronima S. Tom: 2. Przetwóto
 Samemuż Helwidnufowi cyworanie
 Braterstwo test. Naturá , gente ,
 cognatione & affectu. Miał Chry-
 stus Bracta nie z Natury ale z Przy-
 cielstwa. Tak sie nazywają w Pismie
 S. Łoht y Abraham Bracta / chociaż
 ntebyli rodzonymi. Ten Bluznierstien
 y błedney Nauce mająny y potężny od
 por dał Hieronim S. adversus Helvid:
 Tom: 2. Natum esse DEum per ge-
 nitalia Virginis credimus, qvia legi-
 mus, Mariam vero post partum cum
 Joseph concubuisse aut filios ex ipso
 sustulisse non credimus qvia non le-
 gimus. Ze sie Bog z Panny Naró-
 dził wierzymy bo oym w Pismie S.
 czytamy ; ale żeby Panna Marna po
 porodzeniu z Josephem dylacti plodit
 miała / to niewierzymy / bo nieczytamy.
 Daley

Daley ten je Dzieć S. Pánienskwá
 Pánni Maryi tymi Słowy broni : Tu
 dicis Mariam Virginem non perman-
 sisse , ego mihi plus vendico etiam
 ipsum Joseph Virginem fuisse per
 Mariam, ut ex virginali Conjugio
 Virgo filius nasceretur. Ty powiá-
 dasz opacznie Helwidnufie ze Panna
 Marna niezostala Panna / ta teźe
 wiecey Sobie przywlaszczam je y Jo-
 zeph Pánienskiy dla Pánni Maryi
 niestracił czystosci / á żeby z Pániens-
 kiego Makżenskwá Syn Doży tako czysta
 Panna sie narodził. Dlarego Neote-
 ryf teden ná Imie Idephonlus de
 Virginitate Beat: Mar: dobrze nápisal:
 In Conceptu Virgo, post conceptum
 Virgo : w Poczetu Panna / po po-
 czeciu Panna zostala. Nicephorus
 Lib: 2. Cap: 3. tresná rzecz piše o
 Pánni Maryi / je gdy była trzy lata
 stara osiárowano ja do Kosciola Nieros-
 iolymstkiego / Edzie bedac w Służbie
 Dozey iedenascie lat / dana jest żrac
 Kapłánskich Josephowi y postubiona
 ja Makżonke / przy ktorym cztery mie-
 siace bedac / rozjela to poselskwo Antela-
 stie

fte Joseph na ten Czas miał zgola sui
 7. lat / jaczym była mu poslubiona
 Panna Marya wlecey dla wygody y
 postugi Starosci tego : Jako niegdy
 ona Pantenka Abisag Samaryta Da-
 widowi przydana była jezby onego w
 Starosci Zagrzewata 1. Reg: Cap: 1.
 7. 3. niżej dla Makjenswa Stad tej y
 Augustyn S. exclamute : Considero
 conceptum tuum Virgo & expa-
 vesco : Uwazam poczeće twoje Pan-
 no Marya / a lekam sie. A Orige-
 nes in Divers: Homil: Eudute sie
 wielce nad tym poczećem : Qvis vidit
 talia, & quis cogitare potest ut Ma-
 ter Virgo esset & intacta generaret,
 qvz & Virgo permanfit & genuit.
 Ktoż takowe rzeczy Słyhat / y ktoż mógł
 pomysleć / aby Matka Panna była y
 mienarufona w Panteństwie porodziła /
 ktoraby Panna zostata y porodziła.
 Prawdywie o tym poczećiu y Naro-
 dzeniu **CHRYSTUSA** Paná; Bła-
 gostawioney Panny Maryi mówic
 możemy ; Justini: Marty: in expo-
 sit: fid: *ὑπερ ἄνθρωπον λόγον καὶ ὑπερ κα-*
ταλυσμῶν : Ze ta Sprawa miakciem /

dowcipem y rozumem ludzkim niemoze
 byc pojeta / Jerykiem Smierciowym
 niemoze byc Wystawiona. Jest sie
 Jaište cjemu dziwować ; Do ktorey ad-
 mirant Zacheca y Kosciol Chryesci-
 ański tymi Słowy Eptewaige : Niech
 sie temu dziwute swiat je sie Bog naro-
 dził tak. Tegoż gdy Panna poczeła /
 Panteństwa niefracta / Łaszi Wojen
 wszech Enot petna / nad tuse Niemiastly
 dostojna. A wszatje jadney tu niepo-
 bojnosci niemaš. Wo tezej Łaska Aa-
 ronowa Zakwitła y pusctła sziebie listy
 y kwiatki / y zrodziła doyrzate Migdalky /
 Łaska tylko / anie drzewem bedac.
 Num: Cap: 17. 7. 9. Coz to tedy za
 niepobobieństwo / ze tej y Panna pocze-
 wšy porodziła Syna. Tym przykla-
 dem nlegdy Augustin S. Serm: 3. de
 Temp: Cap: 10. Zydow usta Zantak:
 Virga Aaron Virgo Maria fuit, qvz
 nobis Christum Verum sacerdotem
 concepit & peperit. Rozga y Łaska
 Aaronowa Eudownie kwitniaca / y
 Kapłanstwo tego potwierdzaiaca / by-
 ła Konterfectem Panny Maryi ktora
 nam **CHRYSTUSA** prawdziwego

Rapšana poczeta y porodzona. Nie
 chaj mi powie Obrzezaniec niewierny
 iako Sucha laska Zakwitla y Dwoc
 zsticbie wydalal/ tedy ta mu tej powiem/
 iako Panna poczeta y porodzona. Eci
 iako Zyd kwiatcow y Dwocow laski/
 tak tej y ta poczeta y porodzona nie
 moze Wsawiadczyc Panny Maryi.
 Ale dzwunac sie moze; Pawlem S.
 1. ad Timor: Cap: 3. v. 16. Zaprawda
 Wielka jest tajemnica poboznosci / ze
 Bog oblatwiony jest w Ciele. I; Marta
 S. Cap: 9. v. 15. Wierze Panie m
 ramy niedowiarstwa mego. Wo Di
 vine virtutis mysteria qvz compre
 hendi non possunt, non intellectu
 discutienda sunt, sed fide veneranda.
 Takemnie Boze/ ktorzy potac niemole
 my/ niemamy rozumem Naszym rostrza
 sac/ ale tylko prawdziwa Wiara przyjac y
 venerowac. Gregorius M. Homil: 20.
 in Ezechiel: Ubi sunt mysteria mul
 tum silentium est. Odjte tajemnice
 sa tam trzeba tylko milczyc a wierzyc.
 Chryfost: Homil: 24. ad Popul: An
 tiochen. Uczetwosc ktora mamy Sto
 gostawionej Pannie Maryi wyjadzac
 jest

jest ta. Trzeba ona za Stogostawiona
 miedzy Niewiastami uznawac / uwaza
 tac co Hieronim S. mowi: Serm: de
 Mar: Virg: Assupt: na te Siewa Pasti
 Bozej pełna plise: Bene plena quia
 ceteris per partes praestatur, Mariae
 vero se tota infudit plenitudo gra
 tiaz. Dwieem Pasti Bozej pełna/
 Sdy drugim ludzjom Pastka Boza u
 dzielona jest po czesci / wnia Zab cala
 supelnosc Pasti Bozej wlana jest. Za
 wdzy tej mamy wyznawac przed Swia
 tem wiernym y niewiernym / ze ona
 byla y Zostala Panna ante partum &
 post partum. Iako Hieronim S.
 Comment: in Ezech: Cap: 44. Dym
 Confessio Swoia publicue: Naslado
 wac mamy one miedzy inshymi Enota
 mi wgoracy wierz/ mowiac; Pawlem
 S. Wiem sonum uwierzyl y pewniem
 si ou mocen jest/ tego/ czego mi sie po
 wierzyl / strzedz do onego dnia. Wierz
 Wierze zbawiennej musiem tej aj do
 konca Wyrwac. Wo kto wytrwa do
 konca ten bedzie Zbawion / mowi Chry
 stus Marth: Cap: 10. v. 22. Wodj
 wiernymi aj do konca / a dam ci korona
 Zy

Zywota młecznego. Apoc: Cap: 2. Grad
y mądry Salomon powiada: Ze lepsze
jest doskonałenie rzeczy / niżeli początek
ich. Ecclesi: Cap: 7. 9. Non quaeruntur in Christianis initia, sed
finis; Paulus male inceptit, sed bene
finivit. Judæ laudantur exordia, sed
finis prodicione damnatur. Od
Chryscianina niewymaga Bog tylko
początek dobry/ale też y koniec. Pamiel
że zaczął ale dobrze skończył. Judasza
początek był pochwałny godne / przy do-
konczaniu zaś jako Zdrajca potępiony
jest. Sa Słowa Hieronima S. Epist:
10. ad Furiam: Absq; perseverantia
neq; qui pugnat Victoriam, neq;
palmam Victor Consequitur. Vigor
virium, virtutum consumatio est,
nutrix est ad meritum, mediatrix
ad premium, soror patientiæ, con-
stantiæ filia, Pacis amica, amicitia-
rum nodus, Unanimitatis Vinculum,
Sanctitatis propugnaculum. Tolle
perseverantiam, nec Obsequium
mercedem habet, nec beneficium
gratiam, nec fortitudo gloriam.
Non qui inceptit sed qui persevera-
verit

verit ad finem salvus erit. Wę
Starceznosci ani ten który boiute
Zwyciestwo / ani Zwyciestca korona do-
stanie. Czerstwość sít jest doskonałentem
Enoi/ jest Matka Zaslug/ jest Media-
torca Nagrod/ siostra cierpliwosci/ Sta-
recznosci Corta / Przyjacielca pokolu /
przyjaciu Zwiastiem / iednomyslnosci
wzajem/ swiagoblivosti forteca. Kugny
Starceznosc / postuszenstwo bedzie
miało nagrody / dobroczynnosć wdzie-
cznosci/dzielnosć Chwały/ nie ten który
Zaczął/ ale ten który do końca wyrwał
Zbawion bedzie. Powiada Bernhar:
S. Epist: 129. ad Januens: Chwałk
wielce resoluta odważna Diogenes
Laertius Anaxarchusa Philosopha
Wogańskiego. Albowtemci gdy on
Tyranin okrutny Nicocreontes onego
w Moździerzu kazał stukami stuk / tedy
przesłenti & immutabili animo Sta-
recznie powiedział. Tunde fellem A-
anaxarchi, nam Anaxarchum non
attingis. Teraz y bij mtech albo skore
Anaxarchusa / ale Samego Anaxar-
chusa sie niedotkniesz. Jeszcze daleko
wielka Starceznosc nam opisyte Cy-
S
pri

priána S. Wierzyntá Bojzego. Pon-
 tius Diaconus in Passi: Cypriani: Al-
 bowiem gdy Paternus Proconsul kazał
 ázeby Pogánstie Bogi wyznat / tedy
 on odpowiedział. Christianus ego
 sum & nullos alios Deos novi, nisi
 unum & verum DEum qui creavit
 coelum & terram. Huic DEo
 Christiani servimus. Chrzescianinem
 jestem / nieznam wshych Bogow / oprocz
 tebynego prawdziwego Boga / ktory
 stworzył Niebo y Ziemię / temu Bo-
 gu my Chrzescianie Służymy. Zaył
 też ten Státeczny resoluty y Bassilius
 M. Albowiem gdy Praefectus y Stá-
 rosta Cesarzá Valensá Ariánina one-
 go zachęcał / ázeby Wostró Chrystusa
 Paná sie záprzał y ono abnegował /
 odpowiedział wólar ten Mój Boży: je-
 żadna miara tego niechce Uczynić:
 Iustus autem exire, & quid factó
 opus esset deliberare, ac postredie
 sententiam suam exponere, verbis
 autem etiam Minę jungebantur. A
 gdy mu rozkazano ázeby wyszedł / y cohy
 uczynić chciał zooba deliberował / á dłu-
 gło

głego dnia interia swote opowiedział z
 Tron na Stowá kóre y prójbe y grojba
 Wsobie zamierali / tak odpowiedział:
 Ego quidem ad te idem cras veniam,
 tu vrde ne mutes consilium, & ut mi-
 nas exequaris: Ja wyprawdzie jutro stać
 detárata przed toba stane / ty patrzaj
 ázebyś niobmienić Rady swotej / y je-
 byś grojbe swote nademną wypętnić.
 Cytay u Theodoreta Libr: 4. Historie
 Eccles: Cap: 16. Uczmy sie też od niego
 patatacy przeciwko Chrystusowi Panu
 Miłosci że tako ona wshczesciu / y wnie-
 szesciu serdecznie Chrystusa kochala /
 tak y my nad wshstkie Kreatury Dnego
 kochajmy mówiąc z Dawidem z Psalmu
 18. Rozmilknie sie Ciebie, Panie Mój
 mola. A z Piotrem S: Panie Ty wshy-
 stko wiesz y znasz że cie miłuje. Johan:
 Cap: 21. v. 14. Miłóć Chrystusa
 Pana przewyższa wshstka znajomość. Eph:
 Cap: 3. Trzylitro niemilknie CHRY-
 STUSA JESUSA / niech będzie
 przelstewem kóre zowia Maranata. 1.
 Corinth: Cap. 16. Zrad y Bernhard
 S. Serm: de Hum: Miser: takowa
 qvarta ó miłosci Bojey formule / y

samje na nig odpowieba : Quid quæ-
 ris extra illum, quid desideras præ-
 ter illum, quid tibi placet sine eo.
 Ipse fecit omnia, ipse habet omnia,
 quodcumq; bonum cupis, quod-
 cumq; pulchrum cupis, quod cumq;
 dulce & delectabile requiris, totum
 in ipso invenies, & in ipso perfrueris.
 Si gaudere vis ipse gaudium est. Si
 vincere cupis ipse Victoria est. Si
 potentiam desideras, ipse potentia
 est. Si fortitudinem quæris, ipse
 fortitudo est. Si justitiam vis habe-
 re ipse justitia est. Si amas sapien-
 tiam, ipse fons sapientiæ est. Si
 Charitatem vis, Deus charitas est. Si
 Divitias appetis ipse dives est. Si
 pulchritudinem vis habere, summa
 pulchritudo ipse est. Si plenitudi-
 nem quæris omnis boni, ipse pleni-
 tudo est. Si gloriam & honorem
 cupis, vera gloria & summus honor
 DEus est. Si pacem vis, pax æter-
 na ipse est. Quicquid boni quæris,
 summum bonum & omne bonum
 ipse est. Imo semper totus deside-
 rabilis, totus amabilis, totus dul-
 cis,

cis, totus suaviss & delectabilis. Ipse
 semper totus ubiq; est, ubicunq; fu-
 eris sine eo male eris, & male tibi
 erit, Ubicunq; fueris cum ipso, bene
 eris & bene tibi erit. Coj futas o
 Sikowicze oproci. Woga / coj Zadaš
 oproci niego / coj robie upodobywa sie
 oproci niego / wbyšto sam uczynt
 wbyšto sam ma / sam jest wbyšto we-
 wbyštem. Co. wylko dobrego Zadaš
 to wylko pieknego futas / co wylko
 wdzięcznego y skłodkiego wymagas
 wbyšto wnim znydzies / y zniego Záhé
 mozes. Tezeli sie chceš radowac / on
 sam jest radoscia. Tezeli pragmes bo-
 towac / on sam jest Dictorya y Zwycie-
 stwem. Zadaš byc koronowanym / on
 sam jest korona / tezeli chceš przeywie-
 cny / sam jest zwyciestca / tezeli Zadaš
 poteg / sily y mocny / sam jest mocny /
 tezeli futas dzielnosci y odwagi / sam
 jest dzielnoscia y odwaga / tezeli wy-
 magas Sprawiedliwosci / sam jest spra-
 wiedliwoscia / tezeli tochasz madrosce /
 sam jest rzodem madrosce / tezeli mi-
 losci Zadaš / Bog jest miłoscia, tezeli
 Bogactwa Zadaš / sam jest bogaty / te-

żeli affectuiesz Pietności/naywiekszą ple-
knościę jest sam Bog / jeżeli mnożysz
wielkiej dobroci sukasz/Pan jest inuogi
w dobroci. Jeżeli zabierasz affect eis
prowadzi do honorow / naywiekszą
chwala y honorem jest Bog. Jeżeli
czekasz na pokoy pozadany / on jest wie-
cznym pokojem. Co tylko dobrego
sukasz / znaydziesz wszystko w Bogu / iako
w naywiekszej dobroci. Duszem Za-
widy jest Pan wcale pozadany / cale
skodki / cale wdzięczny y przymierny/
wszędny na każdym mienscu cały jest. Na
którym tylko mienscu będziesz bez niego
Jste zroba będzie y jste sie tobie powodzie/
będzie/ na którym mienscu zaś miał be-
dzie / będzie miał hezbitwe successy y
powodzenie.

Pokorá S. Włogostawioney Panny
Maryi nam iako pochodnia nie iata
jasnie świeci / tej tedy Enoy od mien
sie nauczymy / trutinuiac Apłoryam
Dawida S. Psalm: 138. v. 6. Epoc
w najwyższy jest Pan / wpatzje na Uni-
żonego párry a wysłomyslnego zda-
leka poznawa. Ve superbi, & inso-
lenti serit tibi spiritus ô homo, su-

xa & Caduca est hominum natura,
juventus properat ad senectutem,
pulchritudo ad deformitatem, vi-
res ad imbecillitatem, honor ad
contemptum, sanitas ruit ad mor-
bum & xgotationem divitiarum ad
paupertatem. Res nostrae sunt si-
miles vehementi fluento, quod
nunquam vult consistere, sed fer-
tur festivans ad declive. Nunc habi-
tandum duntaxat y gornomyślnym/
Natura ludysa Wronościom wielkim
podlega / y jest wieleż przemiatająca.
Witody wiec spiesz sie y bieży do sta-
rosci / piękności do niepiękności / Czer-
stwie sily do słabości/honor y chwala do
wzgardy. Rzeczy ludzkie podobne są
porozney ciekacy rące y wędzie która
sie nigdy nieostoi / ale wszystko w dolinę
wpada y płynie. Chryzostom S. Hom:
30. in 1. ad Corinth: Cap: 1. Noli tu
contemnere Plebeium quia nobilis
es, noli despiciere servum, quia
potens es, noli pauperem fastidire,
quia dives es. Numquid nobilior,
numquid locupletior, numquid
potentior Christo es. Ille pro te

sermon swoy Xenophon Libr: 4. de
Fact: & dict: tocrat: Sine Concordia,
neq; Civitas bene gubernabitur,
neq; Domus bene habitabitur. *Prze-
nie zgodne ida wruina Krolestwa / Nie-
czy = Wspolnie y Miasna / przez Nie-
zgode / upadaja y swantuga Demy y
Famille.*

*Sbn przyklatem do Jey Patien-
cji y Cierpliwosci wtrzyju y wubostwie/
tedn mozemy one stosowac do Palmo-
wego Drzewa / tiore y pod Napiete-
kzym Ciezarem chocia bywa tloczone/
jednat ze niemoze byc przewyciezona/
bo oneri renititur. Co onemu przy-
gnacie nietylko Aulus Gellius Lib: 7.
Noci: Artici: Cap: 6. Si super pal-
mae arboris lignum magna pondera
imponas, ac tam graviter urgeas
oneresq;, ut magnitudo oneris
sustineri non queat, non deorsum
palma cedit nec intra flectitur,
sed adversus resurgit & sursum
nititur, recurvaturq;. Propterea
inquit Plutarchus: in Certamin-
bus Palmam signum esse placuit
Victoriae, quoniam ingenium hu-
jus;*

jusmodi ligni est, ut urgentibus
opprimentibusq; non cedat: *Ute-
rez y Alciatus Emblem: 24. D tyni
Drzewie tak tymute:*

*Nititur in pondus, palma, &
consurgit in altum,
Qvò magis & premitur, tum
mage tollit onus.*

*Stad tez Palmowemu Drzewu teben
Symbolista takowu Napis dal pressa
valentior, pod Ciezarem namocni-
se y namilnieysze palmowe Drzewo
jest. Tak y my podlug Nauki Chry-
stusa Pana wtrzyju Duse nasze
wcierpliwosci posiadamy Luc: Cap:
21. Cierpliwosci wam potrzeba aby-
scie wola Boza czyniac odniecli obie-
mice. Takowa Consolacja podate
Apostol Pawel S. Epist: ad Hebr:
Cap: 10. v. 36. Y Jakob S. Cap: 5.
v. 7. Dracia hadzcie cierpliwymi a;
do Przystcia Panistiego o to Dracz
oczekiwa drogiego pozysku y Ziemie
Cierpliwle go oczekiwaj: aby oryzmal
Deszcz ranny y wietrzorny. Wadzicie;
y wy cierpliwymi / a utwierdzajcie
Etc*

Sercá wásie / álbowiem przybliża sie
 Przynście Pańskie. Ziad y Teru-
 ltan S. Lib: de Patientia Cap: 15.
 Wárdzo chwast y Záleca Sterpność
 mifa: Patientia fidem munit, Pa-
 cem gubernat, dilectionem adju-
 vat, humilitatem instruit, peni-
 tentiam expectat, exomologesin
 assignat, Carnem regit, Spiritum
 servat, linguam froenat, manum
 continet, tentationes inculcat,
 scandala pellit, martyria consum-
 mat, Pauperem consolatur, divi-
 tem temperat, infirmum non exten-
 dit, valentem non consummit, fi-
 delem delectat, gentilem invitat,
 servum Domino, Dominum DEO
 commendat, fœminam exornat,
 Virum approbat, amatur in Viro,
 laudatur in Juvene, suspicitur in
 sene, in omni sexu, in omni atate
 formosa est. Sterpność wiara
 fornicie / pokoy rzadzi / miłosc wspo-
 mága / pokore uczy / pokusy ożekwi-
 nyznante naznacza / cialo rzadzi / Ducha
 Zachowywa / iesyt hámnie / rec-
 Zachowywa / pokusy uczy / po-
 gorsze

gorzenie odpędza / meczeństwo do
 skutku przywodzi / ubożego ciechy /
 bogatego do miernosci przywodzi /
 słabego nieobraca wnitocę / zdrowego
 niepożera / wiernego delectuje / poganina
 inwituje y wzywa do siebie / sluze Pa-
 nu/a Paná Panu Bogu poleca / nie-
 wiaśle zdołi / meżá utwierdza / cier-
 pliwosc bywa utabiona wdziarkach /
 pochwalona w Młodzieniach / w wiel-
 kiej powadze miána bywa y u star-
 ców / w każdym plemieniu / w każdym
 wieku piękna jest cierpliwosc.

Czystosc / spomiejliwość wstydliwie po-
 stępi / iáko wprzejroczytym Zwiarciedle
 obaczyć możemy w Błogosławionej
 Pannie Maryi. Albowiem gdy An-
 joł Boży do niej legatim odprawował /
 wpostáci nieślijny / tedy powiáda
 Ewangelista Luc: Cap: 1. Ze / tur-
 bata est in sermone ejus, turbowa-
 lá sie Panna mowa jego. Wo non
 in plateis erat, non in publico mo-
 rabatur; Intus erat in penetrabili-
 bus, sola sedebat, nec tamen sola,
 tanto virtutum exercitu circumse-
 pta. Nic biegala po ulicach / nie-
 mie

nieślata radá wpublicznym niteyren/
wetonerynym / cichym y spotoynym
Domku/ radá samá sędziata/ á wśáfje
nie samá jedná/ ále wśáfkiem wosśfciem
wśelafich Enor bylá obtoejona. Swiá-
decy oniey to Eucherius Lugdunensis:
Z^oPrzyniecy wśyech^oŁudjy stary y mto-
dji / á napwiecey biata pśeć / od Wśo-
gostawionej Panny Mární / iáfo
Łudjeczuego prototypu y formy nie ta-
fley odbieráć mamy. * Trepidare

* *Virgines*
imitentur
beatissimam
Virginem
Mariam quæ
nullacastior,
quæ corde
humilis, ver-
bis gravis,
animo pru-
dens, loquen-
di parcior,
legendi studiofior, non in incerto divitiarum, sed in preces
pauperis spem ponens, intenta opere, verecunda sermone. De-
um quærens arbitrum non hominem, solita non ledere
reos, bene velle omnibus, assurgere majoribus natu, æ-
qualibus non invidere, fugere jactantiam, rationem se-
qui, amare virtutem,

Virginum est, & ad omnes Viri in-
gressus pavere, omnes Viri affatus
vereri. Wac sie Pamenom nalejy y
wśelafich męśczyzny rozmow Jefac sie/
takowá informána podate Ambrozy S.
Commene: in Cap: 1. Lucz. Wo-
dobre o niewiaślach Menandez u Sieb:
Serm: 71. de Vitup: Mulier: napisak
Mu-

Mulier naturá suá effrenis est. Niewiaślá Natury niesnadnie moze być u
stromiona. A Terent: in Hecyr: A & U
3. Scena 1. Mulieres sunt ferme ut
pueri levi tententiá. Niewiaśly sa
cjesfo iáfo dyci teffomyśme. A Basil:
Mag: Lib: de Virgin: pśe Blanda
valde foeminae natura est, ad omnem
masculam naturam, ad se ipsam al-
liciendam. Natura Niewiaśly wśje-
cyna iest y moze każda męśczyzno do śie-
bie wryśludzić y przychecić / bla rego-
rej Strych iat informuie Rodzice: Cap:
26. §. 12. Nad corka niewśydlowa
postaw śraź / by znád; nieznałszy wól-
nosć / śwey woli nieuczyniá. A
Cap: 42. §. 11. * Trzymay usławiczoj
śraź nad Corka niewśydlowa / aby
znád; nieuczyniá ciebie nieprzytacio-
som posiniwśfkiem / wniescie zten
stary u Łudji a jebn cie do hánby nie-
przywodła / unedyy mncstweni wiel-
kiem

* *Ambrosi*
Lib: 2. de
Virginitate:
Virgo non
tantum esse
scd & intel-
ligi debet &
credi, ut ne-

mo cum Virginem viderit dubitet an Virgo sit. Pavem se in-
tegritas in omnibus pśestet, nec bonum corporis cultus in-
famet. Ait Cyprian: Lib: de habitu & disciplina Virgi-
nyum.

tiem. Mulier inter murorum munimenta se contineat cujus hæc prima virtus est, & Consummatio Victorix est, non videri. Miewiasta najwiecey Panna między murami tako fortey taktey ma sie zachowac. Cnota tey nayprzedniejsza ma byc / y Zwyciestwo najwieksze / zeby niewidziana byla czesto na Ulicy ; powiada S. Marcin Turonen: u Sulpit: Sever: Stad Hebreycyfkowie Panne wieszku swoyim nazywaia ALMA abscondita conclusa, Zamieniona y Zawarra / gdy u Zydow Pantentom niewolno bylo wybiegac zdomu / ale na pewnym miescu dla zachowania Czystosci byly zachowane. Dczym swiadczy mierzko Historia II. Maccab: Cap: 7. 19. Ale tez y Philo Judæus Libr: de Spec: leg: Item strabo Fuldens: glosa Ordinar: Virgines qvæ conclusæ erant, ex domibus Parentum non exibant ratione verecundiæ & pudicitix virginalis. Pantentzi Zawarre zdomu Rodzicow niewychodzili / dla wstydny y czystosci zachowania. Przestrzegali tego y Grækowie sławni /

Ze niedopuszczali Miewiastom najwiecey Pannom grassowac po Ulicy / ale w dobrzy one nymali observantii. Pamierna wypisat Basilius Seleuciens: Historia Libr. I. de vita Theclæ, albo wywoicie S. Theclæ. Ze ona gdy lednego Czasu Pawel S. w Jeonli w Domu Dnezyphora Ewangelia kazal / y wielkie mnostwo Ludzi na ono kazanie sie bylo zgromadziko / tedy ta Panna tebeze nlebedac Chryesciantka / u otna Dycy swego slanelã gdy wog siccawte ; Dnezyphorem miekatal / przenikajacego glosu y Mowy Pawla S. Zwieltim strachem sluchacel ; a Chociaż niewystã byla na Ulicy / ale wdomu tylko sluchala tak sama Pawla S. Jednakie za podobiecientem Oblubienca tey Poganistego Thamyrisa / Martã tey / tako wielki popeintony excelsy exprobrowala / y na oticy wytykala: Mitte deinceps hanc fenestram, ut locum virgine liberaliter educata indignum, & certam infamiz causam conciliaturum. Dpucel to otne napotym / tako miesce / ktore przy-
 floze

Koyney y wolnie toy Chotancey Pa-
 nience nienalesy / bo pewnie sobie
 Zarobisz na wielka hãnba y posro-
 mocenie. Teraznieyſzy Eureka Ma-
 rod / tak Theodorus Biblianda
 prawi in Histor: Sarac: Bardzo o-
 stro trzyma in claustris Niemiaszy
 swoie. Nunquam audet fœmina,
 ubi est congregatio Virorum
 comparere, & forum adire, ven-
 dere aliquid, vel emere, fœminam
 apud illos omnino illicitum est. In
 Ecclesia majori locum longe à
 viris separatum habent, & sic se-
 cretum, quod nemo posfit intro-
 spicere, vel aliquo modo intra-
 re. Collocutio Viri cum muliere
 in publico, ita rara est, ut si in-
 ter eos per annum eses, vix semel
 experiri posses. Nigdy Niemiaszka
 Turkow wigramadzeniu Meschyny
 ſie nienabylic / w Kynet ten iſc nie-
 wolno / kupotac y przedawac Nie-
 wiescie niebozwalata. Wigramadzeniu
 y Meserach yſc ofobliwie Miesce ma-
 ia od Meschyny oddatone / y tak
 Krynec ic niemoge tam Zaden parzac /
 albo

albo wenyê gdiſe one Nabozenſtwa
 swoie odprawia. Kradko tie-
 dy Zecyſz jeby miala Niemiaszka na
 Ulicy meschyny rozmawiac / choçbyſz
 przez Kof miedzy niemi mieſtal / ledwie
 raz byſz tego ſie doſwiadczył.

Krotko mowiac wybozgne enemy y
 ſwiatobliwe przymioty / Wtogoſtawto-
 ney Panny Maryi przyparuiac ſie /
 tak wyony Mielakt Obraz / wſtopy-
 ten Swiatobliwe wſtepowac Zawsze &
 Zawsze ſie uſtkuyim. Nad ktorymk
 Swiatobliwym przymiotami / takowa
 exclamacia czyni Anshelmus S. O
 Domina audis quæ feruntur, &
 ad rem omni ſeculo inauditam
 paves & miraris, nulla tamen in-
 credulitate moveris, verum indubi-
 tanter tenes apud ſe, omnia im-
 poſſibile fore, non fieri quod An-
 gelus dixit futurum eſſe. Respon-
 dens ergo Nuntio ais: Ecce an-
 cilla Domini fiat mihi ſecundum
 Verbum tuum. O fides DEO ac-
 cepta! O humilitas grata! O obe-
 dientia omni ſacrificio jucundior
 DEO oblata! O Wtogoſtawtona

G 2

Panna

Panno Stuchaj Coe przynosa / na rzec
 po wshystkie wieki mieszchana strachaj
 sie y zdumiewaj / zadna jednak wacpli-
 woscia / nie uwodzisz sie / ale niewatpli-
 wie rzymasz: ze to niepodobna / aby sie
 stać niemialo / co powiedzial Aniel /
 ze sie stać ma / odpowiadajac tedy
 postowi mowisz / o to ja Sluzebnica
 Pańska / niech mi sie stanie według
 Słowa twego. O wiara Bogu przy-
 ienna! O Pokora wdzięczna! O Po-
 stuszeństwo nad wszelka ofiara Bogu
 miłse. Wshynie też stad wielka W-
 ciechą białej Piet y Niewiastom / ze
 one niechko stworzeniem Bozym sa
 iako mezowie / ale też y Dzięcznika-
 mi y Spodziedzicznymi Części Bozej /
 y Zywota wiecznego I. Petr: Cap: 3.
 7. Bo gdyby niebyły Niewia-
 sty Dziełem Raf Bozych / y gdyby
 nienależały do Dzięcznictwa zywota
 wiecznego / **ENRYSEUS** by był
 sobie Niewiasty nieobral ja Matke /
 ktoraby jnim na wieki wradosci wie-
 czney rozkosowac miała. Wspomina
 prawda Gregori Turonens: Libr: 8.
 Hist: Cap: 20. Ze in synodo Ma-
 tes-

rescensi, który krol Guntheramnus
 konwołował: Znalazł sie Biskup / ktor-
 y iawnie powiedzial / mulierem ho-
 minem non posse vocitari. Ze Niew-
 iasta niemoze bye cztowietnem Nawa-
 na. Ale gdy lepsza informatia od in-
 szych Duchowionych odebral / ktorzy mu
 dokazywali niechko Starogo Zesła-
 mentu / ze Niewiastá jest cztowie-
 kiem. Gen: Cap: 1. 27. Gdyle
 Mowiesz rzetelnie Niewiastá cztowietnem
 nazywa. Stworzył Bog cztowieka
 na wyobrazenie swoje / na wyobra-
 zenie swoje stworzył go / Wshynne
 y Niewiastá stworzył ie. Ale też y
 nowego Przymierza ktorzym **ENRY-
 SEUS** cześć sie nazywa synem cztow-
 wiekiem który sie z Panny narodził.
 Acqvievie Biskup tym / y uczyl was
 tym ze Niewiastá jest Tworem Bo-
 zym / y ma bye uczesniczká radosca
 wieczney. Dla tego też / y Augu-
 stin S. contra Faustum Libr: 16.
 Cap: 7. Na pytanie cur Christus
 carnem ex utero Foeminae assumere
 voluit? odpowiada: ut utrumq;
 sexum hoc modo honoraret. A

Jeby táť meštie táto y Niewieštie plemia
 ucjít. Tenže Deieć S. de Fid: &
 Symb: Cap: 4. Detestandi sunt illi,
 qui Dominum nostrum JESUM
 CHRISTUM Matrem Mariam in
 terris habuisse negant. Cum illa
 dispensatio utrumq; sexum & Mascu-
 linum & foemininum honoraverit,
 & ad curam Dei pertinere monstra-
 verit. Obydliwi sa ci ľudjie kroyy
 wstrac tej rzećy cynia uczać: ze Pań-
 nasi JESUS CHRYSTUS Matki
 Panny Maryi na tym Świecie nie-
 miał. Za dispensacją y Meści y Nie-
 wieści Narod uczył / y potażal / ze
 sia tať Stara o Niewiaśty taťo y o
 Męszczyzny. Ze tej Anjot Wojny
 Zmarłych wstanie CHRYSTUS
 Panná Niewiaśtom / á niemęszczyznom
 náprjod Zwiastował Marc: Cap: 16.
 Znanbutemy o tym sliczne Dycow S:
 Judicia: Mulieribus dicitur ut an-
 nuncient Apostolis, quia per mu-
 lierem mors annuntiata est, per
 mulierem Vita resurgens. Niewia-
 stom Zwiastuje Zmarłych, wstanie
 CHRYSTUSA Panná Anjot Wojny/
 aic

Jeby opowiedzieli Apostotom Páńskim
 gdyj przez Niewiaśte Śmierć opowie-
 dziana jest / przez Niewiaśte bywa zwi-
 astowany Żywot Zmarłych wstągnę /
 glosi Hieronim S. Comment: in
 Marci Cap: 16. Takowg tej decija
 podáte y Ambrosj S. Lib: 10. in Cap:
 24. Lucz: Sicut in principio mu-
 lier auctor culpæ fuit viro, vir exe-
 cutor erroris, ita nunc quæ mor-
 tem prior gustaverat, resurrectio-
 nem prior vidit, culpæ ordine re-
 medio prior. Et ne perpetui rea-
 tus opprobrium apud viros susti-
 neret, quæ culpam viro transfuderat,
 transfudit & gratiam, veterisq;
 lapsus ærumnam compensat re-
 surrectionis indicio. Per os mulie-
 ris mors ante precesserat, per os
 mulieris vita reparatur. Jako ná-
 prjod niewiaśta Męja wprawiłá
 w rzećy / moji sie stať executorem
 bledu. Tak tej tá tiora náprjod
 śmierć zwiastowałá / wprjod tej wi-
 działá Zmarłych wstanie. Pierwsza by-
 ta niewiaśta wntęszczyściu / pierwsza też
 jest y wstęszczyściu. A jeby tej niewiaśty
 S 4 ob

od mezo nieśamozdy ponosili urąganie.
 Ktora do grzechu Meza przyprawadziła/
 ta też y Paska naprzod wylała / a tāt
 Starego Upadku niedze / Zambditecya y
 naprawuie objaśnieniem Zmarłych-
 rostania Państwego. Przez usła nie-
 wiaśty śmierć naprzod wysła / przez
 usła niewiaśty Zywot bywa restaurowa-
 ny. Wespolicie cāta winie tudzież
 zskabais y zwalala na Ewa/ ze Jakobyn
 ona najwiecej przyczyna miała być
 wpselkiego nieśczęścia / Chorob / a na
 ostatek y śmierci/ dla tego/ ze dała O-
 woc iestę Zakazanego drzewa Adamo-
 wu. Co też y Tertulian S. Libr: de
 habit: Mulier: Jey exprobruie. Tu
 es Diaboli Janua, tu es Arboris il-
 lius resignatrix, tu es legis Divinae
 prima desertrix, tu es quae cum in-
 valasisti, quem Diabolus aggredi
 non valuit, tu imaginem DEI, ho-
 minem, tam facile elisisti, propter
 tuum meritum, id est mortem
 etiam Filius DEI mori habuit. Ty
 iestęs Drzewiami Diabla / ty iestęs o-
 stworzeniem Drzewa / ty iestęs Zakonu
 Bozego odstępa / ty następiłaś na tego /
 na

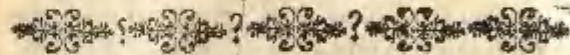
na stworzono y Diabel niemożł nacierać.
 Ty wopobrazenie Boze tak snadnie rozbi-
 taś / dla tweych Zastug Syn Boży
 musiał umrzeć. Ale Paweł S. 1. ad
 Timoth: Cap: 2. 7. 14. Dotumen-
 tem Fundamentálnym dowodzi: Ze
 Adam będący doskonałym y rostopnien-
 ą Kreaturą Bożą / daleko ciejsz niżeli
 myśle y stabe naczynte Ewa zgrzeszył y
 daleko wiecej grzech popełnił mówiąc:
 Adam niebył zwiędziony / ale niewła-
 śta zwiędziona była / przestępstwa przy-
 czynna była. Zrod też Gen: Cap: 3.
 7. 13. Napisano / ze Niewlaste waz
 Zwiobł / rzekła niewlasta / waz mis
 zwiobł. Adamá zaś zōna zwiobła. Co
 y sam wyznate niewlasta stworz mi dał/
 aby była zemna oná mi dała ztego
 Drzewa y iadłem. Gen: Cap: 3. 7.
 14. Theodoretus pisze: Ze Adam
 nie test tāt zwiędziony tako Ewa / gdy
 Ewa od weza / to iest od Diabla / Adam
 zaś przez niewlaste y ciskowięta sprowa-
 dzony test zgościncá y zdrogi Spráwca-
 dliwosci. Adam sciens prudensq;
 peccavit: Adam chcąc y wiedząc
 zgrzeszył powiada Augustin S. Libr: 14.
 de

de Civit: Dei Cap: 11. vir non est seductus sed subversus mulieris amore. **Maj** nie jest zwiedziony / ale tylko miłoscia Zony wybrocony piſe Bernhard: Serm: 1: in die Sancti Andreæ do brze reby Catena Græcorum Patrum ad Loc: 2. Timoth: 4. **Stofi o Niewiaſtác** chwalec Claudiam. Sexus hic in nullo viris inferior est, modo velit. **Niewieſci** Rodzaj nie jest podobny niſeli meſki / gdy tylko chce ſia podobnie rzadzić y ſprawnować. Już koncludując ten Traktat macy y błacy wyſwiadczyły honor należny **ſlogoſławioney Pannie Maryi Chwalemy Bogá w Troncy S.S.S.*** Jedynego

* Domine Deus noster. 120
Credimas in te Patrem, Filium & Spiritum S. Neq̄ enim diceret veritas. Ite baptisato omnes gentes, In Nomine Patris, Filii & Spiritus S. niſi Trinitas eſſes. Nec baptisari nos juberes, Dominus DEUS in ejus nomine, qui non est Dominus DEUS. Neq̄ diceretur voce divina Audi Israel, Dominus DEUS tuus, DEUS unus est: niſi Trinitas ita eſſes, ut unus Dominus DEUS eſſes. Et ſi tu DEUS Pater ipſe eſſes, & Filius Verbum tuum JESUS Chriſtus ipſe eſſes, & do-

tab aſ na wieſi miłczne. **Ud godziené** num ve-
Pante wſiac Chwale / y Czeſc y meć / ſtrum Spi-
bos ty ſtworzył w ſpoſobie rzeçy y ja wola ritus San-
twola trójca y ſtworzone ſa Amen. ctas, non
legeremus

in literis Veritatis. Miſit DEUS Filium ſuam. Nec tu o unigenite, diceres de Spiritu S. Quem mittet Pater in Nomine meo & quem ego mittam vobis á Patre. **Auguſt: Libr: de Trinitat: Cap: ultimo.**

Pieſni Collecty y Modlitwy
ktore pod czas Swietá y Uroczny
ſkości Swiatobliwyey y Sacney
ſlogoſławioney Panny Maryi
moga być odprawowane y
ſpiewane / ſa te naſta-
duiace.

Maryna ſwiewa Dziewica cieſca ſie
ze krolewica 2c.
Poſtanieſt od Bogá Aniel / ktoremu
Imie Gabryel 2c.

Pieſni

Pieśń nowego Kancyonaku Krole-
wieckiego Pag. 743. na te Noto/ iako :
Zawitay knam swiata wielko-
noy.

I.

S Piewać bede ja o sobie sama / jem Marna Za-
widy ejysta Panna / od wieku przeyzana / byta
Matka byta Bozego Syna.

2. Jestem Marka iestem tej y Panna nad inze nie-
wiasly uślachciona / kasla darowan / nad mnie
nie jest ani bedzie inna.
3. Jam porodila Bozego Syna / przez tego izladzona
Lubza wina / Bozam Marka byta / a Panien / tro am-
wiczynie niestracila.
4. Wiarem prawa wshym swoim miata / Slo-
wam Jego wshym sercu chwala / a za-
widym go ejicka / iako prawego Bozego Sy-
na. rc.

Item : Przydy Zbawienie Poganiſtke / JEZU Dite
cie Panienſtke rc.

Chwalać iuz badi JEZU Chryſte / jes sie stat
Cytowietem tacie rc.

Wiełbi Duſo moja Pana / y rozradował sie
Duch moy rc.

Ciebie Boze ejicimy rc.

Col

Collecta I.

Do Panna pocznien porodji Syna
Alleluia ?
A nazowie Imie Jego JEZUS
Alleluia.

Modlmy sie.

Milosterny y Dobroſtlny Dnye Nasz Niebieski
Dietekniemy tobie Spotecznie y Serdecznie / jes
ty wspomniamy na miłosierdije swote stworzyleś
Starcnica Niebieska / y darowales swiata jedno-
rodzonego Syna twego / ktoremuś rostofny przy-
bytel wciſnym Zywocie Maryi Panny obrat / retro-
rey sie za Sprawa Duchu S. Cudownie wcielil.
Day abyſmy sie ztego Wcielienia tego ntepokala-
nego Uczestnikami stali / a Matke Jego Diewice
przejyſta / wgoracny wierze / w gteboſien Pokorze / y
ltnnych Enotach chwalebnych nakladowali / a wy-
riadzaiac Jey wſelka Uczciwość / Dne za Włogo-
stawiona miedzy niewiastami Boga Rodzice u-
nawalt. Co racz sprawić przez swiate wcielienie
Syna twego mltego / Pana y Zbawiciela Naszego.
Amen.

Col

Collecta 2.

Słowo stało się Ciałem. Alle-
luia?

I mieszkąo między nami. Alle-
luia.

Modlmy się.

Nasłoby JEZU przedwieczny/ wiecznego Ducha
Synu / y Emanuelu nasz Kochany / kroyś
; Stajtyśy ; Matełacu Swego Niebieskiego/ wy-
wor cnyfey Maryi Panny / starzyleś Bostwo ;
Matrą naszą ludzka / á bedac Bogiem / stałeś
się Człowiekiem / bedac Słowem przedwiecznym
stałeś się małym niemowlątkim / á z Miesmier-
zeinego stałeś się nam kwółt smiercelnym ; Pro-
siemy cie społecznie y serdecznie/ dan ábyśmy chwale-
bnego Narodzenia twego uczestnikami się stali / á
przyrodzenie stare / z siebie przy Potuce słowiyfey
wnowakci żywota takó dopiero narodzone Niemo-
wiątko / tobie służyć y podobac się mogli ; kroyś
inicy y kroluleś teraz y nawieki wieczne. Amen.

Modlitwy.

Pierwsza.

O Panie JEZU CHRYSZCIE/ wielki/ narodzi
Indykiego Witosnitu / kroyś dla Zbawienia
Dzi

Nasęgo/ ná ten Świat zskapic / y toielce się unijic
raczy / poczytoby się za Sprawę Ducha S. win-
wocie cnyfey Panny Maryi Matki swey wiecznie
Błogosławioney / bez grzechu / y inicy niepokalanie
się narodzyfey. Wechym acz wielkie Jey błogo-
sławienstwo / po wfyfłkich Narodach / znamy y
wynawamy : wchym teđnat wielkie nierownie / is
ciebie naydrożfey JEZU / teđnym swym / y ca-
tego Świata Zbawicielem być uznawala / wcie-
wierzyła / ciebie nabożnie wyzywala / chwaila/
wynawala / ciebie takó Pana y Wiftrza niebie-
skiego / wfyfłkim Uczniom twym Słuchać
kazala / słowa twego świętego pilnie słuchala /
y wsercu swym zachowywala. Dan je y nam
to prosimy cie / ábyśmy Przykładem Przeczy-
fey Panny Maryi Matki swey / ciebie same-
go Zbawicielem swym znali / wciebie / Boga
swego prawdziwego zupełnie wierzyli/ Ciebie na-
bożnie wyzywali/ y chwaili/ słowa twego pilnie
słuchali/ wsercach ie Nasych chowali/ y tego/
co nam roztąnieś/ ochornie żatofe przefirzegali ;
á tym wfyfłkim się w On Rod Duchowym spo-
sobiali/ wględem ktorego styniemy Bractwa/ fio-
strami/ Synami y Cerkami twymi. O Panie
JEZU zmiluy się nad nami / przyimi nas za
Dziatek swoje / á cnyś nasz Sposobnymi ku
szynieniu swiatley woli twoyey : Błogosław nam
po

potikmy tu Zhyt/ a po smierci doprowadi nas do
trolestwa Niebieskiego Amen.

Druga.

Wielbi Duszo nasza Pana / aniech sie rozraduje
Duch nasz w Bogu Zbawicielu naszym; i z wey-
rzal na uszienie skug swych/ a i z nam uczyni wiel-
kie rzeczy ten / ktory mocny jest / y Swiete Jmie
Jego / nawiedziwszy nas / y Sprawilwszy Odku-
pienie / ludowi swietemu. O Panie Boze nasz
nieopuszczaj nas / a Miłosierdzie swoje niech
zostawa od Narodu do Narodu nad tymi co sie
Ciebie boja. Dotagay mocy ramieniem swoim/
y rosprosz pyhne / w Wyzlach serca ych. Zciagni
harde y okrutne Mocarze zstolic ych / a wywys
Najzone. Zakniace napeln dobrymi rzeczami / a
Bogacze niesprawiedliwe rospusc proznie. Przyimi
Izraela sluge swego/ pamietacac na miłosierdzie
swoie / Jakob nam to obiecal : abysmyc bez
bolajni / **W**iel Nieprzyiacol naszych bedac wy-
bawient / sluzyl w swiatobliwosci y Sprawied-
liwosci/ przed Obliczem twoym po wszystkich dni
zywota naszego/ Amen.

Trzecia.

Zato Swieta Rodzicielka wloza / Swiety **JEZU**
MARARYA PANNA / w Ciebie wierzyla /
Ciebie

Ciebie chwiala / Tobie stuzila / y to Tobie Synu
Swym najmilszym / wshytlie uciechy swote Zba-
wienie zarzady postadala / y przez Ciebie samego do
Radosci wiecznych dostala sie. **T**ak y my wedlug
Swietercy woli twojej / y Jey Swiatobliwego Przy-
kladu / przy pamiatce spraw Jey swietercy Tobie sa-
memu / y Dycu Niebieskiemu / y Duchowi S.
Stuzyc / na ten czas starwilsziny sie / y po wshytl
czas zywota naszego / za pomoca Twoja swiera
stuzyc ci obicujemy. Przyimi ze to odnas wdzie-
cznie Swietercy Panie / bogostaw terazniejszym
Sprawom naszym / y zawsze w belatim dobrym / a
poctym mizernym zywocie poslaw nas / w Radosciach
wiecznych / gdzie cie y Rodzicielka Twoja / Panna
swiera / y te wszystkich swietercy Twoimi / dosto-
nale y wiedznie chwalcic bedziemy. **E**o day o Panie
JEZU / wszystkich swietercy a wietnych Twoich
y nasi Jedyny Zbawicielu. Amen.

Czwarta.

Pamiatka spraw / Rodzicielki Twojej Maryi
Panny Swietercy / o skodli **JEZU** : abysmy
obie przypominatac / to o nter wierzyla / co Jey
okaznie od nas nalezy. A osobliwite / jez Te Sa-
to Jedyna / miedzy wszystkich biatay Pter Dzo-
kami / za Warte sobie wedlug ciata obrat. Ktora
ci wewszelkay czyslosci Panienstey / za Sprawa
Ducha

Ducha S. Ciebie poczęta y porodźta Niesłodzy
 JEZU / á przęta Panna Swięta y cęsta Zosła-
 ła ; Ciebie pilnie wychowała / w Sie wierzęta / To-
 bie śnięta / Ciebie chwaliła / Ciebie samego za Je-
 dynego Zbawiciela miała y Uczniom Twym Cie-
 bie słuchac roszkazała : A teraz mię pociech wiecznych /
 i Toba nad wsęszkiste mięze Swięte Twote / w Niebie
 obficie zająwa. My Ciebie SYNA BOZEGO
 y Ję własnego Jąto Boga prawdziwego / pospo-
 lu i Mia Chwalimy mięze Ję swięte słowa :
 Wielbi Durzo miota Pána. I rozradował sie
 Duch mey w BOGU Zbawicielu moym. I
 wyrzał ná unizenie slug swoych. Albowiem otrad
 błogosławionnych nasz zwac będą wsęszkiste Narody.
 Bo nam uczynil wielkie rzeczy ten który mocny jest
 y Swięte Jmie Jęgo. Ktorego Miłosierdzie zosła-
 wa od Narodu do Narodu / nad tymi co sie go
 boię. Dokazał moey Kamieniem swoyim / y ro-
 sproszyl pyšne w Myslach serca ych. I skargnal
 Mocarzy i Srolic ych / a wynyższyl unizone. Kátni-
 ce náfarmil dobrymi rzecjami / a Bogacze rozpucil
 progne. Przyjal Izraela slugę swęgo / pámietałac
 ná Miłosierdzie swote. Játo mowil do Dęcow ná-
 szych / Abraháma y Násienia ięgo ná wieki. Przy-
 mięze od nas wdzięcznie o Násłobdy JEZU / te
 swięcey Rodzicielki twoiey / y naše serdeczne Zádę
 y Chwały / Będz Zbawicielem naszym iędnym /
 á day jęby sie też tak Duch nasz / Játo swięcey

Kto-

Rodzicielki Twotey wrobie cęstyt y rozradował / cu
 docęsznie y tam wiecznie. Danęze to Boży y swięcey
 Panny Maryi Synu / Pánie JEZU Zbawicielu
 nasz iędnym. Amen.

Piata.

Mánie JEZU CHRYSTE Synu Boga wroce-
 Tęgo / tyś sie urodzil i Boga Dęca Twotego przed
 wsęszkitem i wieki / urodzeniem rozumowi Násému
 niepotemny. Tyś zniebá i slapil dla našęgo Zbá-
 wienia / przytátes Eláto w Zywocie swięcey cęstley
 Panny Maryi : A to za sprawa Ducha S. Ktora
 mię wynáwamy byc Matka Twote / Panna cęsta
 y Błogosławiona. Za cie chwaliła / w Zywata /
 Zbawicielem swoyim zwata / dobrodzienstwa Twote
 wynáwata / przed toba sie unizála / Stuzebnica sie
 twoja byc mianowata / Ciebie Játo BOGA pra-
 wdziwego słuchac kazała. Węzym y mię Ję ná-
 sládujac / Ciebie samego chwalimy Játo BOGA
 prawdziwego / rowna Chwata Dęcu Twotemu / y
 Duchowi swiętemu Bostę / ktorać własnie nalezy /
 Ciebie samego wynwamy / Játo PÓŚWIĘ-
 DZKA Jedynęgo / Ciebie samego Zbawicielem
 znamy / krom Ciebie samego nigdyie indyey Zbá-
 wienia nieśukamy. Tyś nas sam zbawil i Łaski
 Twotey swięcey / przed Toba sie też unizamy. Słu-
 gami lichymi Twotemi jesteśmy / y glosu Twotego

D 2

swia-

świętego za pomocą twoją zawiśy słuchać y według
onego się sprawować pragniemy. Staroego cie pokornie
prosimy ó Najśłodszy Pánie JESU CHRYS-
TUSZ Zbawicieli Nasz/ rącz się nad nami zmiłować.
Napełni nas Paszka twoja święta / Przyimi nas za
sługi swoje. Błogosław nam ná tym świecie / a po
śmierci rącz nas przyiac do królestwa niebieskiego/
gdzie cie wietcznymi czasy chwalić będziemy / potech
wietcznych zająwátac. Co wszystko rącz sprawić ó
Pánie JESU Jáko Bog prawdziwy na wieki bło-
gostawiony. Amen.

Modlitwa do BOGA OJCA wuroczyśćó P. Maryi.

Wszemogacy/ ó Dobrotliwy/ ó wielce miło-
sterny y dżiwnie łaskawy BÓZE y OYCE
nasz niebieski / który weyrzawśy na pokore służebni-
ce twojej świętej P. Maryi/ synowi twojemu naj-
milśhemu/ a iedynemu zbawicielowi naszemu já Matke
obracieś ja rączyś/ weyrzyi/ ó pokornie cie prosimy/ ná
to dżiśnysie zebranie nasze / wesolym y łaskawym/
Okiem twoym / ktorymś ná te Pánne weyrzec ra-
czyś/ á daj nam to z Paszi twojej świętej/ ábysmy
dżiś Pamiatke tej obchodźac / One w ucziwości /
ktorej zanyśe godna / będąc błogosławioną między
niewiastami / miell. A Ciebie BOGA OJCA/
SYNA y DUCZA Światego / Chwala przy-
stojna

stojna ze wszystkimi świętymi y wybranymi twoimi
wielbili y chwaili na wieki wieczne. Amen.

Modlitwa do SWIATY BO- ŻEGO.

Najśłodszy Pánie JESU CHRYS-
TUSZ Boga żywego/dziecie cie śłobkie/ dżiecie w dżitecznej/
dżiecie miłosne Maryi Panny/ wspomni dżiś sobie/
żes w Jey świętym a cijnym żywoće/ Ciało nasze na
sie wjazał/ ona Cie pierśiami swoimi panieńskimi kar-
miła / na reku y łonie swoym cypśym piastując wy-
chowata/ Ona z toba do Jeruzalem chodźila/ y tam
Ciebie Jáko wdżieczną á BOGU miła Osiare/Dy-
eu najwyższemu włościele Jego y przybytku świę-
tym ofiarowata/ ona z Tobą do Egiptu niewojasow
wielkich w drodze y na miejscu zająwátac / uciekala.
Ona Cie gdyc bno lat dwanaście do Jeruzalem pro-
wadźila y tam Cie straciwszy / zbolećia y frásun-
kiem wielkim hukala. Ona pod krzyżem twoym
stojac hami się krwawymi zalewala.

D najśłodszy JESU daj abysmy ja według
ślusznosci czeli / y Błogosławiona między nie-
wiastami wyznawali : A Ciebie z OYCEM y
DUCZEM świętym Bogá w Trogty świętej
iedynego chwaili y wystawiali na wieki wieczne.
Amen.

Modlitwa do DUCZA Świętego.

DUCZU święty/ **BOZE** prawdziwy/ **BOZE**
od Dycy y od Syna pochodzący: Tyś cżyła á
Błogosławiona Diewica Marya/ Jąto prawy Po-
święcticiel/ poświęcił. Tyś to/ **O BOZE** wieczny/
że wecześnie Zywocie swoym porządku / y obicane
dziecie Plemię ono Abrahámowe/ porodził/ **Pa-**
nieństwa nie naruszył/ sprawić raczył: Tyś w
wielkie Enery/ nad Pechy y Klejnoty droższe wypra-
wił/ y nad inne Coiki ludzkie wyntoś y przyzობił.

O BOZE nasz **DUCZU** święty / iakaj dobroć
twoja? iaka Łaskawość? iakie miłosierdzie? ó do-
bry! ó szczodroliwy! ó wszechmocny **BOZE**
DUCZU święty! przybierz nas też w Enoty Pań-
ny tej najświętszej/ abyśmy sie Majestatowi twemu
Boskiemu / Jąto y Dna podobali / y znią wespot
włrolestwie twoym współczności Dycy y Syna/ y
ciebie Duchá świętego krolowali na wielki wiecznie
Amen.

Bądź wieczna Chwała Bogu Dycu y Synowi
Jego y Duchowi świętemu/ na wielki wieczne Amen
Amen/ Amen.

W Imię Boga Dycy y Syna y Duchá S.
Amen.

Dycze nasz krons test wniebie etc.

Wierze w Boga Dycy wszechmogącego etc.

Niech

Niech je nam błogosławi Pan á niech nas strzeje/
niech rozjasni Pan oblicze swote nad nami á niech
nam będzie miłosierw/ niech obróci Pan twarz swote
ku nam a pokoj swoy niech nam dáć raczy Amen.

Regestr.

Najprzedniejszych Rzeczy y Przykładow.

1.

Alexänder wielki Mátke swoia Dimpla wielce há-
nował. pag. 1.

Alexänder Sewerus Cesarz Rady Mátki swotey w
Kzadzie záhywał. pag. 2.

Anjel Boży zmiastował Kozjicom Narodzenie
Błogosławioncy P. Maryi. pag. 2.

Augustin S. Mátke swoia w Wielkim respektie
chował. pag. 2.

2.

Błogosławiona Pánne Marya według pierwo-
roduego łosciola Bożego y Pisma S. Cáci y
hánować potrzeba. pag. 1. Postępi Jey wysta-
wiać słuznie powinniśmy. pag. 4.

Błogosławiona Pánna Marya test światlica przez
trora wšedł Bog Izraelsti. p. 11.

3 4

o Bło-

o Błogosławionej Pannie Maryi wstarym Testa-
mentcie Proroctwa byli. pag. 12.

Błogosławiona P. Marya jest w Kadościach Nie-
bieskich. Rowna Aniołom Wojny. pag. 45.
Nie dla Zaskug swoych ale dla trwańey Zaskugi
Syna swego jest Zbawiona p. 46. Jest święta
ale nie do wzniewania nam dana. p. 56. Nie-
ślufnie Ja Nazywają/ Pomocnicza/ Patronka
y Posrzednicza. p. 57.

Wlżnym pogardzić Bog Zakażutę/ wstowie swym
świety. p. 82.

Bog zakażat modlić się do stworzenia Jęgo. p. 61.

Bogom cudnych wyzwać sam Bog Zakażat. p. 76.

Braterstwo jest czynoaktę. p. 68.

E.

Esary Alexander severus / Kady Matki swoicy
w Kadoście zajmwał. pag. 2.

Chrystus śanował Matka swa. p. 4.

Chrystus Pan od grzechu pierworodnego uwolniony.
p. 24, 25, 26.

Chrystus Pan Narodził się z Panny w Uboſtwie.
p. 34.

Chrystus Pan Matka swota wielce kochał. Wyl Jęy
posłufnym/ starał się o nią podczas mełi y śmierci
swoicy. p. 41.

Chrystus Pan jest iedynym Posrzednikiem/ między
Bogiem y ludzmi. p. 57. Jest Ubtaganiem za
Grzechy całego świata. pag. ibidem.

Christus

Chrystus Pan narodził się prawdziwym Kapiłanem.
pag. 72.

Chrystusa Pana jawie tak wſzczęściu Jaso y tonie-
ſzczęściu kochać y wyzwać potrzeba. p. 77.

Cierpliwosci od Błogosławionej Panny Maryi
každy Człowiek się uczyć powinien. p. 84.

Cierpliwosci sam Chrystus Pan nas Uczy. p. 85.

Czerstwość sił jest dokonaniem Enor/ Matka za-
skug/ Mediatora nagrod/ siostra cierpliwosci/
stateczności Corta. etc. p. 75.

Człowiek pobożnie Złoty jest kosciołem Wojny.
p. 64.

Czystość / przykładem Błogosławionej Panny
Maryi każdy Chryścianin zachować / y wniey
aż do skonczenia Żywota swego być powinien.
p. 88.

D.

Śłatego Chrystus Pan / na siebie uboſtwo przy-
jął/ aby nas bogatym Uczynił przed Dycem
swym. p. 35.

Do Boga samego się modlić mamy/ a nie do stworze-
nia Jęgo. p. 61.

Do Błogosławionej Panny Maryi się modlić
y Dney wyzwać/ Pismo S. Zakażutę. pag.
61, 76.

Dzieła ludzkie po śmierci wystawiać potrzeba
bardziej aniżeli za żywota. p. 5.

Gabriel

G.

Gabriel Anioł Boży posłany był do Błogosławionej Panny Maryi / Zwiastując Pojęcie Chrystusa Pana. p. 55.

Słowe wejowi potart Chrystus Pan sam / a nie Błogosławiona Panna Marya p. 64.

Gradusy y stopnie swietych Bojych są rojne. p. 45.

H.

Heribidius negował blażnierstwem swym Panteństwa Błogosławionej Panny Maryi. p. 66. Bluznierstwo to iego jest skłomione przez Hieronima S. p. 68.

J.

Jmie Błogosławionej Panny Maryi Bog sam Zwynalazł p. 10. Jest szeregulnie od Boga Zeydane. p. 17.

Instanciam Macet wtele u Synow sprawtę moje. p. 2.

Judasza początek był dobry / ale koniec zły. p. 74.

K.

Kaltrydiani bładzili / że Błogosławionej Pannie Maryi / Nature Bosta przychytywali. p. 49. Przez co grzebyli przeciwko pierwsemu Bostkennu Przykazaniu że Chwale stworzyciela stworzeniu odawali. p. 49, 50.

Rosciot

Rosciot Boży odprawute modlitwy swoje do Zmie nia Pana Jezusa Chrystusa. p. 64.

Rcol Salomon Marke swota Baisze wpojęciowości miał y chował. p. 1.

E.

Elsta Aaronowa wstarym Testamencie była konterfeciem Panny Maryi. p. 71.

M.

Młosc w Chrystusa Pana przemyjsza wselka Umieclenosc y Znajomosc. p. 77.

Modlącym się do Boga Patronow y Posrzednikow szukać nterzeba. p. 58.

Modlitwa ktora nie jest przez Chrystusa Pana wGrzech sie obraca. p. 59.

N.

Narodzenie Chrystusa Pana jest nader białwne. pag. 70.

Narodzenie Błogosławionej Panny Maryi Anioł Boży Joachimowi Zwiastował y opowiedział. p. 11.

Nie ten / ktory Sarczał dobrze / ale ten ktory aj do konca wyrwał Zbawion bedzie. p. 75.

O Bto

D.

Dłogostawionej Pannie Maryi iest:ca
wstarym Testamentie roznie Proroctwa bylt.
pag. 12.

Dycowie Swieci w Pierwszym Kosciele Panu
Bogu adorata y wyzywanie przyznawali.
pag. 51.

P.

Panna Marya narodzila sie w grzechu pierworod-
nym. pag. 24, 25, 26, 27.

P. Marya byla przy Eubach Syna swego ale sama
Endow nieczynila. p. 36. Tego pro Articulo
Fidei przytac sie niegodzi absq; authenticare
scripturaz. p. 38.

Panna Marya w Roku 63. Naturalna ztego swiata
jestla smiercia. p. 41. Pochowana jest ob
Apostolow. S S. na Mteyscu Schemane.
pag. 43.

P. Marya wshelkiej Uczciwosci godna/ ale Bog
Deicie/ Bog syu y Bog Duch S. ma byci wy-
wany. p. 51.

Pannie Maryi zadna Niewiasta niebyta ani bedzie
rowna w Enotach. p. 47.

Panna Marya jest θεοτόκος Boga Rodzica.
p. 48.

P. Marya sama sie do tego modlila ktory sie z niej na-
rodzil/ y z łona Dyca swego na ten swiat przybedl.
p. 83.

Pan

Pan Bog na Unizonego patrzy. p. 80.

Pawel S. sie poczyl ale dobrze Storzyl.
p. 74.

Pokory od Matki Bozey takzy Chryescianin Bo-
ga mitulacy uczyt sie powinien. p. 80.

R.

Religiosa Adoratio albo wyzywanie Bogu tedynte
przynalezy. p. 50.

Rodzice Błogostawionej Panny Maryi bylt Joa-
chim y Anna. p. 19.

S.

Simon Czarnoksielit ja Boga sie udawal.
p. 15.

Slicznosc / Cera y Dzdoba Błogostawionej
Panny Maryi opisana p. 28. & sequen-
tibus.

Swiatobliwosc / Gorliwosc y Zarliwosc Panny
Maryi wshelkie Bozey. p. 32. Tey my Chrye-
scianie nastadowac powinni ibidem.

Swieci Bozy dolegliwosci ludzkiej wiedziec niemo-
ga. p. 59.

T.

Tajemnie Bozych rozumem dochodziec niemozem/
tylko wiarą prawdziwą przyimowac musimy.
p. 72.

Ubostwo

U.

Ubostwo Chrystusa Pana przy porodzeniu.

pag. 35.

Ubostwo Błogosławioney Panny Maryi. pag.

33. 34.

Uczciwość Rodzicom wyrządzać potrzeba zgola Bogom. p. 3.

W.

Wierze Chryścijańskiej zbawiennej potrzeba aż do końca trwać p. 73.

Wzynać samego Boga powinniśmy p. 76. Za to Męczennicy Boży ze Bogom cudzych wzynać niechcieli dali się męczyć. ibidem.

Z.

Zobrey Dzieci iły Umysł sie gorby. p. 48.

Zydlit bardzo hańbis Chrystusa Pana. p. 8.

Cont. V op